

Informovaný souhlas se zpracováním textů v rámci diplomové práce

Diplomová práce: *Nácvik dovednosti psaní v češtině jako cizím jazyku u dětí mladšího školního věku*

Můj syn/má dcera poskytuje informace a vlastní texty Kateřině Najmanové, studentce oboru Učitelství češtiny jako cizího jazyka na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, v rámci výzkumu pro její diplomovou práci. Pro tento účel smí být zpracovávány texty v anonymizované podobě bez souvislosti se jménem mého syna/mé dcery. Vše bude uvedeno pod anonymním kódováním v podobě označení „žák + číslo“.

Diplomová práce je zaměřená na zpracování textů od cizojazyčných žáků, kteří se učí psát česky. V rámci několika měsíců bude sledován vývoj jejich psaní v češtině a výsledky z tohoto výzkumu budou použity nejen v této diplomové práci, ale i pro tvorbu kompenzačních listů a metodiky pro učitele češtiny jako cizího jazyka.

Účast mého syna/ mé dcery na výzkumu je zcela dobrovolná a je možné kdykoliv z výzkumu odstoupit. Texty mohou být archivovány pro další využití, ale ani v dalších případných výstupech nebudou uvedeny údaje, podle kterých by bylo možné identifikovat jméno mé dcery/mého syna.

Jméno a příjmení žáka:

Jméno a příjmení zákonného zástupce:

Souhlasím s účastí mého syna/mé dcery ve výzkumu

ANO x NE

Dne:

Podpis

Інформована згода на опрацювання текстів в рамках дипломної роботи

Дипломна робота: *Тренування навичок письма в чеській мові як іноземній у дітей молодшого шкільного віку.*

Мій син/моя донька надає інформацію та власні тексти Катержині Наймановій, студентці спеціальності «Вчення чеської мови як іноземної» філософського факультету Карлового університету, в рамках дослідження для її дипломної роботи. З цією метою тексти можуть оброблятися в анонімному вигляді без прив'язки до імені мого сина/моєї дочки. Все буде вказано під анонімним кодуванням у вигляді позначення „*учень + номер*“.

Дипломна робота спрямована на опрацювання текстів іншомовних учнів, які вчать писати чеською мовою. Протягом кількох місяців буде спостерігатися розвиток їхнього письма чеською мовою і результати цього дослідження будуть використані не лише в цій дипломній роботі, але й для створення компенсаційних аркушів та методики для вчителів чеської мови як іноземної.

Участь мого сина/моєї дочки в дослідженні є абсолютно добровільною і в будь-який момент можна відмовитися від дослідження. Тексти можуть бути заархівованими для подальшого використання, але дані, за якими можна було б ідентифікувати ім'я моєї дочки/мого сина, не будуть включені в інші результати.

Прізвище та ім'я учня:

Прізвище, ім'я, по батькові законного представника:

Я даю згоду на участь мого сина/моєї дочки в дослідженні

ТАК НІ

Дата:

Підпис:

Informace pro rodiče česky

Dotazník, který dostane Váš syn/Vaše dcera k vyplnění, je zaměřen ke zjištění jeho/jejích znalostí v psaní a čtení jak v jeho/jejím mateřském jazyce, tak v češtině. Před samotným výzkumem jsou zapotřebí vstupní informace, které pomohou k prvotnímu přehledu znalostí v psaní a čtení. K tomu je určen tento dotazník.

Jak již bylo zmíněno v informovaném souhlasu, během několikaměsíčního studování textů Vašeho syna/Vaší dcery, se zaměřím na vývoj psaní v češtině. Bude zde zohledněn vliv mateřského jazyka a další okolnosti, které s výukou psaní souvisí. Na základě toho budou vytvořeny kompenzační materiály pro nácvik psaní spolu s metodikou pro učitele.

Informace pro rodiče ukrajinsky

Анкета, яку Ваш син/Ваша донька отримає для заповнення, спрямована на перевірку його/її знань з письма та читання як рідною, так і чеською мовою. Перед самим дослідженням необхідна вхідна інформація, яка допоможе з початковим оглядом знань з письма та читання. Для цього і призначена ця анкета.

Як уже було зазначено в інформованій згоді, протягом кількомісячного вивчення текстів Вашого сина/Вашої доньки я зосереджуся на розвитку письма чеською мовою. Тут буде врахований вплив рідної мови та інші обставини, котрі пов'язані з навчанням письма. На основі цього будуть створені компенсаційні матеріали для практики письма разом з методикою для вчителів.

Informace pro žáky česky

Ahoj, jmenuju se Katka Najmanová a dělám výzkum toho, jak se děti z cizí země učí psát česky. Budu proto několik měsíců sledovat, jak v češtině píšeš. Nemusíš se bát, nebude to nic těžkého, jen si od tebe půjčím nějaké tvoje úkoly. Tento výzkum pomůže i dalším dětem, které se taky budou učit psát česky. Prosím, vyplň dotazník, který ti dá paní učitelka/pan učitel.

Děkuju a přeju ti, aby ses naučil/a rychle psát a čeština tě bavila. Katka

Informace pro žáky ukrajinsky

Привіт, мене звати Катка Найманова і я досліджую, як діти з іншої країни вчать писати чеською мовою. Я кілька місяців спостерігатиму, як ти пишеш чеською. Не хвилюйся, це не буде важко, я просто позичу у тебе деякі твої завдання. Це дослідження допоможе й іншим дітям, які також будуть вчитися писати чеською мовою. Будь ласка, заповни анкету, яку тобі дасть вчителька/вчитель.

Дякую і бажаю тобі, щоб ти швидко навчився/лася писати і щоб чеська тобі подобалася. Катка.

Informace pro vyučující

Jmenuji se Kateřina Najmanová a jsem studentkou FF UK v oboru Učitelství češtiny jako cizího jazyka. V rámci své diplomové práce s názvem *Nácvik dovednosti psaní v češtině jako cizím jazyku u dětí mladšího školního věku* bych se ráda věnovala výzkumné sondě, ve které bych během několika měsíců sledovala vývoj psaní u žáků s odlišným prvním jazykem. Zaměřila bych se především na žáky 1. stupně (1.–3. třída), ale pro kontrastivní analýzu budou použity i texty od žáků ze 2. stupně.

Prvním jazykem žáků by měla být ukrajinština. Co se týká jejich znalosti psaní, mohou umět plně psát ukrajinsky, být z 1. třídy a mít minimální znalosti, mohou už umět psát česky na nějaké vyšší úrovni nebo se teprve začít učit. Na začátku by každý ze žáků vyplnil dotazník, ze kterého by mimo jiné vyplynuly i tyto znalosti. Během několikaměsíčního sledování bych se u těchto vybraných žáků zaměřila na vývoj psaní v češtině, vliv prvního jazyka i problémy s tím související. Na základě toho budou vytvořeny kompenzační materiály pro nácvik psaní spolu s metodikou pro učitele.

DOTAZNÍK – 1. stupeň

1) Jak se jmenuješ?

2) Kolik je ti let?

3) Z které jsi země?

4) Zaškrtni , do jaké třídy jsi chodil/a ve své zemi.

Nechodil/a jsem do školy.	1. třída	2. třída	3. třída	4. třída	5. třída
---------------------------	----------	----------	----------	----------	----------

5) Zaškrtni , do jaké třídy chodíš v České republice.

1. třída	2. třída	3. třída	4. třída	5. třída
----------	----------	----------	----------	----------

6) Zaškrtni , do jaké třídy chodíš ve své zemi.

Nechodím.	1. třída	2. třída	3. třída	4. třída	5. třída
-----------	----------	----------	----------	----------	----------

7) Učíš se teď v České republice i ve své zemi?

8) Zaškrtni , co umíš NAPSAT ve svém jazyce.

písmena	slova	věty	text (několik vět)
---------	-------	------	--------------------

OTOČ

9) Zaškrtni , co umíš PŘEČÍST ve svém jazyce.

písmena	slova	věty	text (několik vět)
---------	-------	------	--------------------------

10) Zaškrtni , jak dlouho se učíš PSÁT ČESKY.

méně než měsíc	od září	půl roku	rok	více než rok
-------------------	---------	----------	-----	-----------------

11) Zaškrtni , co umíš NAPSAT ČESKY.

písmena	slova	věty	text (několik vět)
---------	-------	------	--------------------------

12) Zaškrtni , jak dlouho se učíš ČÍST ČESKY.

méně než měsíc	od září	půl roku	rok	více než rok
-------------------	---------	----------	-----	-----------------

13) Zaškrtni , co umíš PŘEČÍST ČESKY.

písmena	slova	věty	text (několik vět)
---------	-------	------	--------------------------

14) Zaškrtni , co ČTEŠ v češtině. (Může být více odpovědí.)

nic	pohádky	komiksy	básničky, říkanky	časopisy	texty ve škole	něco jiného ...
-----	---------	---------	----------------------	----------	-------------------	--------------------

Napiš, co jiného:

15) Popiš ČESKY (slovy nebo větami) své oblíbené zvířátko (co je to za zvířátko, jak vypadá, kde žije, co jí, ...).

АНКЕТА – початкова школа

1) Як вас звати?

2) Скільки тобі років?

3) З якої ти країни?

4) Познач , до якого класу ти ходив/ла в своїй країні.

Я не ходив/ла до школи.	1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас	5-й клас
-------------------------	----------	----------	----------	----------	----------

5) Познач , до якого класу ти ходиш в Чеській Республіці.

1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас	5-й клас
----------	----------	----------	----------	----------

6) Познач , до якого класу ти ходиш у своїй країні.

Не ходжу.	1-й клас	2-й клас	3-й клас	4-й клас	5-й клас
-----------	----------	----------	----------	----------	----------

7) Навчаєшся зараз в Чеській Республіці і в своїй країні?

8) Познач , що вмієш НАПИСАТИ своєю мовою.

букви	слова	речення	текст (декілька речень)
-------	-------	---------	-------------------------

9) Познач , що вмієш ПРОЧИТАТИ своєю мовою.

букви	слова	речення	текст (декілька речень)
-------	-------	---------	-------------------------

10) Познач , як довго вчишся ПИСАТИ ЧЕСЬКОЮ.

менше ніж місяць	з вересня	пів року	рік	більше ніж рік
------------------------	-----------	----------	-----	-------------------

11) Познач , що вміш НАПИСАТИ ЧЕСЬКОЮ.

букви	слова	речення	текст (декілька речень)
-------	-------	---------	-------------------------------

12) Познач , як довго вчишся ЧИТАТИ ЧЕСЬКОЮ.

менше ніж місяць	з вересня	пів року	рік	більше ніж рік
------------------------	-----------	----------	-----	-------------------

13) Познач , що вміш ПРОЧИТАТИ ЧЕСЬКОЮ.

букви	слова	речення	текст (декілька речень)
-------	-------	---------	-------------------------------

14) Познач , що ЧИТАЄШ чеською. (Може бути більше відповідей.)

нічого	казки	комікси	віршики, скоромовки	журнали	тексти в школі	щось інше...
--------	-------	---------	------------------------	---------	-------------------	-----------------

Напиши, що інше:

15) Опиши ЧЕСЬКОЮ (словами або реченнями) своє улюблене звірятко (що це за звірятко, як виглядає, де живе, що їсть, ...).

DOTAZNÍK – 2. stupeň

1) Jak se jmenuješ?

2) Kolik je ti let?

3) Z které jsi země?

4) Zaškrtni , do jaké třídy jsi chodil/a ve své zemi.

5. třída	6. třída	7. třída	8. třída	9. třída
----------	----------	----------	----------	----------

5) Zaškrtni , do jaké třídy chodíš v České republice.

6. třída	7. třída	8. třída	9. třída
----------	----------	----------	----------

6) Zaškrtni , do jaké třídy chodíš ve své zemi.

Nechodím.	6. třída	7. třída	8. třída	9. třída
-----------	----------	----------	----------	----------

7) Učíš se teď v České republice i ve své zemi?

8) Zaškrtni , jak dlouho se učíš PSÁT ČESKY.

méně než měsíc	od září	půl roku	rok	více než rok
-------------------	---------	----------	-----	-----------------

OTOČ

9) Zaškrtni , co umíš NAPSAT ČESKY.

písmena	slova	věty	text (několik vět)
---------	-------	------	--------------------------

10) Co je pro tebe těžké napsat v češtině? (písmeno, znak, slovo...)

11) Zaškrtni , jak dlouho se učíš ČÍST ČESKY.

méně než měsíc	od září	půl roku	rok	více než rok
-------------------	---------	----------	-----	-----------------

12) Zaškrtni , co umíš PŘEČÍST ČESKY.

písmena	slova	věty	text (několik vět)
---------	-------	------	--------------------------

13) Zaškrtni , co ČTEŠ v češtině. (Může být více odpovědí.)

nic	knížky	komiksy	noviny, zprávy (internet)	časopisy	texty ve škole	něco jiného ...
-----	--------	---------	---------------------------------	----------	-------------------	--------------------

Napiš, co jiného:

14) Popiš ČESKY (slovy nebo větami) své oblíbené zvířátko (co je to za zvířátko, jak vypadá, kde žije, co jí, ...).

АНКЕТА – середня школа

1) Як тебе звати?

2) Скільки тобі років?

3) З якої ти країни?

4) Познач , до якого класу ти ходив/ла в своїй країні.

5-й клас	6-й клас	7-й клас	8-й клас	9-й клас
----------	----------	----------	----------	----------

5) Познач , до якого класу ти ходиш в Чеській Республіці.

6-й клас	7-й клас	8-й клас	9-й клас
----------	----------	----------	----------

6) Познач , до якого класу ти ходиш у своїй країні.

Не ходжу	6-й клас	7-й клас	8-й клас	9-й клас
----------	----------	----------	----------	----------

7) Навчаєшся тепер в Чеській Республіці і в своїй країні?

8) Познач , як довго вчишся ПИСАТИ ЧЕСЬКОЮ.

менше ніж місяць	з вересня	пів року	рік	більше ніж рік
------------------------	-----------	----------	-----	-------------------

9) Познач , що вмієш НАПИСАТИ ЧЕСЬКОЮ.

букви	слова	речення	текст (декілька речень)
-------	-------	---------	-------------------------------

перевернути аркуш

10) Що для тебе важко написати чеською? (букву, знак, слово...)

11) Познач , як довго вчишся ЧИТАТИ ЧЕСЬКОЮ.

менше ніж місяць	з вересня	пів року	рік	більше ніж рік
------------------------	-----------	----------	-----	-------------------

12) Познач , що вмієш ПРОЧИТАТИ ЧЕСЬКОЮ.

букви	слова	речення	текст (декілька речень)
-------	-------	---------	-------------------------------

13) Познач , що ЧИТАЄШ чеською. (Може бути більше відповідей.)

нічого	книги	комікси	газети, новини (інтернет)	журнали	тексти в школі	щось інше...
--------	-------	---------	---------------------------------	---------	-------------------	-----------------

Напиши, що інше:

14) опиши ЧЕСЬКОЮ (словами або реченнями) своє улюблене звірятко (що це за звірятко, як виглядає, де живе, що їсть, ...).

Metodika pro pedagogy k písance pro žáky 1. stupně

Milí učitelé a milé učitelky, máte před sebou podpůrný materiál pro osvojování písemného projevu v českém jazyce pro ukrajinsky hovořící žáky 1. stupně. Jednotlivá cvičení jsou koncipována tak, aby se zaměřila na konkrétní oblasti, které dělají ukrajinsky mluvícím žákům největší problémy při učení se psaní v češtině. Identifikace problémových oblastí vychází z výzkumu, během kterého byli ukrajinsky mluvící žáci z 3.– 9. tříd sledováni během jednoho školního roku, co se nácviku psaní v češtině týče. Výsledkem tohoto výzkumu je vytvoření pedagogického materiálu, který by mohl pomoci při osvojování psaní některých problematických písmen. Cvičení jsou určena pro žáky, kteří již umí číst a psát minimálně ve svém rodném jazyce.

CVIČENÍ:

1. *Spoj obrázek s českým i ukrajinským slovem.*

Cíl: Toto cvičení slouží především jako rozcvička. Spočívá v propojení obrázků s českými slovy a jejich ukrajinskými ekvivalenty. Hlavním cílem je rozvíjení slovní zásoby u žáků s OMJ v českém jazyce a jejich vizuální znalosti psaných slov. Skrze spojování slov s obrázky a jejich překladem do mateřského jazyka mohou žáci nejen porozumět významu slov, ale také získat vhled do jejich grafické podoby. Vizuální podpora přispívá ke zlepšení zapamatování slov a jejich významu. Ve cvičení jsou zahrnuta slova s písmeny „b, d, s, y“, na která budou zaměřena další cvičení i celá písanka.

Příprava: Vysvětlete žákům, že v tomto cvičení budou spojovat česká slova s obrázky a ukrajinskými ekvivalenty. Toto cvičení je zaměřeno na individuální zpracování jednotlivých žáků. Před samotným vyplňováním společně přečtěte slova v češtině i ukrajinštině, aby měli představu o jejich zvukové podobě. Česká slova následně žáci spojí s obrázkem a ukrajinským ekvivalentem. Spojovat mohou jednobarevnou tužkou/pastelkou nebo každé spojení různě barevně odlišit. Pro lepší pochopení významu českých slov a také pro rozvíjení dalších schopností i pro ozvláštňení úkolu si před samotným cvičením zahrajte hru, ve které každé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno.

Cvičení: Nejprve si žáci navzájem vysvětlí významy českých slov. Následně každý vyplní cvičení sám za sebe. Použije buď jednu barvu, nebo na každé spojení jiné barevné rozlišení. Ke každému českému slovu je možné přiřadit jen jeden obrázek a jeden ukrajinský ekvivalent. Slova v češtině i ukrajinštině žáci přepíší do sešitu/na papír.

Kontrola: Cvičení si společně s žáky zkontrolujte. Opravte chyby a vysvětlete si je. Přepsaná slova žáci odevzdají ke kontrole vyučujícímu. Důraz je kladen na správnou výslovnost a psaní.

Rizika: V procesu přepisu slov psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma. Stejně tak při propojování slov s obrázky může nastat problém v situaci, ve které žáci neznají význam slova a nemají tak jasno, jaký obrázek k němu přiřadit. Pro tyto případy je vhodné zařadit na začátek cvičení vysvětlení jednotlivých slov, případně si mohou pomoci i slovníkem/překladačem. Nepřesnost také může nastat při čtení slov, začátečníci nemusí vědět, jak slova správně přečíst.

Závěr: Po přečtení a zapsání slov do sešitu/na papír vyzvěte žáky, aby za domácí úkol napsali k jednotlivému českému slovu větu. Pokud by žáci ještě nezvládli napsat věty, vymyslí 3 slova, která s daným výrazem nějakým způsobem souvisí (např. babička – maminka tatínka, prázdniny u babičky, stará paní...). Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumí významu slov a umí je použít.

2. Doplně chybějící písmeno do slov a české slovo spoj s ukrajinským.

Cíl: Toto cvičení slouží také jako rozcvička. Jeho cílem je poskytnout žákům s OMJ příležitost k poznání písmen, na která budou zaměřena všechna další cvičení, konkrétně písmena „b, d, s, z, u, y“.

Cvičení sleduje dva cíle: žáci se nejen procvičí v doplňování zmíněných písmen a diakritiky, ale také získají lepší vizuální povědomí o podobě českých písmen a celkově českých slov. Mimo jiné si rozšíří i slovní zásobu.

Příprava: Řekněte žákům, aby doplnili česká písmena do slov. K porozumění významu slova jim pomůžou ukrajinské ekvivalenty, která následně spojí s českým slovem. Před začátkem vyplňování vyzvěte jednoho žáka, aby nahlas přečetl všechna ukrajinská slova. Ke spojení mohou žáci využít jednu tužku nebo různě barevné rozlišení. Cvičení vyplní každý žák samostatně. I v tomto cvičení si můžete zahrát hru, ve které každé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno.

Cvičení: Žáci doplní písmena do slov a spojí česká slova s ukrajinskými překlady. Ke každému českému slovu existuje jen jedna možnost ukrajinského ekvivalentu. Slova v češtině i ukrajinštině žáci přepíší do sešitu/na papír. Následně si žáci navzájem popíší význam jednotlivých slov v češtině.

Kontrola: Cvičení si společně zkontrolujte. Každé slovo v češtině i ukrajinštině přečte jeden žák nahlas a učitel je napíše na tabuli. Společně si opravte chyby a vysvětlíte si je. Zdůrazněte správnou výslovnost i psaní. Přepsaná slova žáci odevzdají ke kontrole vyučujícímu.

Rizika: V procesu přepisování slov psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma. Také se může stát, že žáci nebudou daná slova znát. Z tohoto důvodu je vhodné poskytnout vysvětlení významu jednotlivých slov, případně si mohou pomoci i slovníkem/překladačem. Problém může nastat při čtení slov. Začátečníci nemusí vědět, jak slova správně přečíst. Mohou také zaměnit některá písmena, například vlivem 1. jazyka a přečíst slova jinak. Především u záměn písmen „y“ a „u“ může dojít k chybnému vyslovení slov „stůl, jazyk, duben, umyvadlo, prázdniny“ jako [styl, jazuk, dyben, umuvadlo, prazdninu].

Závěr: Po přečtení a zapsání slov do sešitu/na papír vyzvěte žáky, aby za domácí úkol napsali k jednotlivému českému slovu jednu větu. Pokud by žáci ještě nezvládli napsat věty, vymyslí 3 slova, která s daným výrazem souvisejí (např. prázdniny – léto, moře, hory, volno...). Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a umějí je použít.

3. Česká slova se poztrácela v lese, najdi je a spoj písmena do slov. Každé písmeno můžeš použít jen jednou.

Cíl: Cílem této aktivity je poskytnout žákům s OMJ příležitost procvičit si skládání českých písmen do slov. Cvičení se zaměřuje na písmena, která byla ve výzkumu vyhodnocena jako problémová pro žáky s OMJ, konkrétně písmena „y, d, b“. Kromě toho pracuje cvičení i s diakritikou. Forma cvičení je postavena hravým způsobem pomocí vizuálního prvku barevného odlišení písmen, která se poztrácela v lese. Tato zábavná forma učení umožňuje žákům nejen si lépe osvojit podobu písmen, ale také se naučit další čtyři česká slova a vizuálně si procvičit i jiné aspekty češtiny, například správné zapsání souhlásky „d“, po které následuje samohláska „í“.

Příprava: Sdělte žákům, že v tomto cvičení budou spojovat písmena do předem určených slov. Aktivita může být provedena individuálně nebo ve skupinách. Pokud si vyberete skupinovou práci, vytvořte kartičky s jednotlivými písmeny a ty pak buď rozdejte jednotlivě žákům, nebo je umístěte písmeny dolů na jedno místo, kde si každý žák vybere sám. Až budou písmena rozdělena mezi žáky, mohou začít se cvičením, ve kterém se nejprve spojí do skupiny, aby vytvořili určené slovo. Toto cvičení může být pojato i jako soutěž na čas.

V případě individuálního zpracování stačí žákům vysvětlit, že mají spojit písmena tak, aby vznikla předepsaná slova. Pro spojení jednotlivých slov si žáci připraví různě barevné tužky/pastelky. Každé písmeno mohou použít pouze jednou.

Cvičení: V případě individuálního zpracování žáci spojí jednotlivá písmena do slov různobarevnými tužkami/pastelkami a přepíší do sešitu/na papír. Pokud bude zvolena varianta

s kartičkami, žáci se nejprve na základě přidělených/vylosovaných písmen spojí do 4 skupin dle daného slova. Postaví se do řady tak, aby bylo slovo správně poskládané. Následně si všechna slova navzájem prohlédnou a nahlas každý zástupce skupiny přečte jejich slovo. Poté již každý žák sám vyplní cvičení a spojená slova přepíše do sešitu/na papír.

Kontrola: Cvičení si společně zkontrolujte. Jeden žák může přečíst všechna slova, nebo každé slovo jeden žák. Zdůrazněte správnou výslovnost, psaní a vysvětlete si význam každého slova. Pro srovnání a lepší porozumění může být uveden i ukrajinský překlad slov. Přepsaná slova odevzdají žáci ke kontrole vyučujícímu.

Rizika: V procesu přepisu slov psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma. V případě skupinové práce s kartičkami může nastat problém při spojování žáků do skupiny daného slova. Žáci si mohou špatně pamatovat písmena, ze kterých se slovo skládá, mohou se přidat k jiné skupince či se následně postavit na špatné místo při spojování písmen. Nepřesnost také může nastat při čtení slov. Začátečníci nemusí vědět, jak slova správně přečíst, nebo mohou zaměnit některá písmena, například vlivem 1. jazyka u písmen „y“ a „u“ a přečíst slova „dům a ryba“ jako [dym] a [ruba].

Závěr: Po přečtení a zapsání slov do sešitu/na papír vyzvěte žáky, aby vymysleli za domácí úkol ke každému českému slovu 3 další, která s daným výrazem souvisejí (např. ryba – zvíře, kapr, Vánoce ...). Zkušenější žáci mohou vymyslet krátký příběh, ve kterém použijí všechna 4 slova. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že si žáci upevnili porozumění slovům a umí je použít.

4. Použij slova z minulého cvičení a napiš ke každému jednu větu.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je poskytnout žákům prostor pro praktické využití slov, která se naučili v předchozím cvičení. Mohou k tomu využít i slova z předešlých dvou úkolů. Tím se žáci nejlépe seznámí s významem jednotlivých slov a mohou je začlenit do různých kontextů a struktur vět. Praktická tvorba rozvíjí schopnost žáků vytvářet gramaticky správné věty v českém jazyce, rozšířit si slovní zásobu a získat hlubší pochopení českého jazyka i jeho praktického využití.

Příprava: Žákům řekněte, aby napsali věty, ve kterých primárně použijí slova ze cvičení 3, ale mohou sekundárně doplnit i slovy ze cvičení 1 a 2. Cvičení splní každý žák buď sám nebo ve čtyřčlenné skupině, ve které si každý vylosuje nebo vybere jedno slovo, k němuž vymyslí a napíše větu. Před samotným cvičením si zahrajte hru, ve které jednotlivé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno.

Cvičení: Nejprve si žáci navzájem vysvětlí významy slov, která budou používat ve cvičení. Následně žák napíše do sešitu/na papír buď 4 věty – ke každému slovu jednu, nebo jednu větu k vybranému slovu, které si vylosoval či mu bylo přiděleno ve skupinovém zpracování.

Kontrola: Napsané věty žáci odevzdají učiteli k opravě. V rámci hodiny vyzvete každého žáka, aby přečetl jednu větu. Vysvětlíte si případné chyby a zdůrazníte správnou výslovnost.

Rizika: Toto cvičení může být náročnější pro žáky, kteří s češtinou teprve začínají, a nejen, že neznají slova, ale ani neumí vytvořit českou větu. V takovém případě ke slovům vymyslí pouze slovní spojení, slova charakterizující daný pojem. Stejně tak se mohou vyskytnout komplikace při psaní psacím písmem, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma.

Závěr: Toto cvičení může být celé zvoleno jako domácí úkol. Pokud je plněno v rámci výuky, po napsání a odevzdání vět vyučujícím si společně řekněte, zda žáci zaznamenali nějaký problém při psaní, pokud ano, rovnou si ho vysvětlíte. V případě skupinového vypracování žáci za domácí úkol napíší věty ke zbývajícím 3 slovům. Cvičení lze rozšířit o další aktivity, jako je modifikace vět či tvorba nových. Je důležité se ujistit, že žáci slovům rozuměli a jsou schopni je správně používat.

5. Písmena „y“ a „u“ se hádají. Vypadají stejně v češtině i ukrajinštině, ale píšou se opačně. Přepiš slova psacím písmem.

Cíl: Cvičení se zaměřuje na seznámení žáků s rozdílným použitím písmen „y“ a „u“, která v ukrajinštině také existují, avšak píšou se opačně. Cílem je ukázat žákům vizuální podobu těchto dvou českých písmen a zároveň je provést jejich funkcí. Důležité je, aby žáci pochopili rozdíl mezi nimi a byli schopni je správně používat ve vhodném tvaru a kontextu. Cvičení je pojato jako boj mezi písmeny, což má žákům hravou formou přiblížit danou problematiku. Toto cvičení rovněž slouží k nácviku psaní českých písmen a slov.

Příprava: Cvičení je určeno pro individuální vypracování každého žáka. Vysvětlíte žákům, že v tomto nyní se pomocí přepisu slov seznámí s písmeny „y“ a „u“, která znají i ze svého jazyka, ale v češtině se píšou opačně. Cvičení můžete rozšířit o aktivitu, ve které budou vytvořeny dvě kartičky, na každé jedno písmeno, které bude vyučující ukazovat a žáci budou říkat slova s daným písmenem. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s písmenem. Před samotným cvičením si můžete zahrát hru, ve které každé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno.

Cvičení: Pokud zvolíte variantu s hrou na vysvětlení slov, bude zařazena na začátek. Samotné cvičení probíhá individuálně, každý žák přepíše slova. Jestliže je zvolena varianta s kartičkami, po přepsání slov přejděte i k této aktivitě.

Kontrola: Společně si zkontrolujte cvičení. Nejprve se žáků zeptejte, kolik slov je s písmenem „y“ a kolik s písmenem „u“. Následně si všechna slova přečtete, aby byla dodržena i správná výslovnost a učitel napíše slova na tabuli do dvou sloupců, do jednoho slova s písmenem

„y“, do druhého s písmenem „u“. Řekněte si význam slov. Napsaná slova žáci odevzdají učiteli ke kontrole.

Rizika: V procesu přepisu slov psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma. Při zvolení aktivity s kartičkami mohou mít žáci problém s rozpoznáním, které slovo vyslovit a jak ho správně vyslovit nebo které písmeno na kartičce ukázat vzhledem k 1. jazyku.

Závěr: Za domácí úkol žáci napíší ke každému slovu větu, začátečníci místo toho vymyslí další slova obsahující písmena „y“ a „u“. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat.

6. *Přečti, přepiš psacím písmem a spoj s obrázkem.*

Cíl: Cvičení je zaměřeno na procvičování schopnosti psaní a čtení žáků. Jeho cílem je nejen správné přepsání českých vět, ale především nácvik psaní českých písmen „y“, „u“, „b“, „d“, „z“ a „s“, na která jsou zaměřena všechna cvičení. Současně žák rozvíjí i schopnost správné konstrukce vět v psané podobě, včetně použití velkých písmen na začátku vět, diakritiky a interpunkčních znamének pro ukončení. Žáci vizuálně vidí, jak má věta vypadat, z čeho se skládá, přepisem si pravidla více vryjí do paměti a přečtením si upevní přízvuk a melodii projevu. Ke schopnosti porozumění napomohou obrázky, se kterými žáci věty spojí. Mimo jiné tím i rozšíří slovní zásobu.

Příprava: Žáky nejprve vyzvěte, aby věty přečetli. Pokud budou úplní začátečníci, nejprve jim věty přečtete, aby slyšeli jejich zvukovou podobu. Cvičení vyplní každý žák sám. Pro ozvláštňení můžete připravit kartičky s obrázky k větám, které budete žákům ukazovat a vždy jeden z nich ji přečte. Kartičky mohou být také využity jiným způsobem. Žák si vylosuje jednu s daným obrázkem a k ní vymyslí další tematickou větu, v případě úplných začátečníků stačí slova charakterizující obrázek.

Cvičení: Žáci nejprve věty přečtou. Následně je každý z nich přepíše a spojí s obrázky. Pokud budou zvoleny aktivity s kartičkami, budou následovat po přepsání vět.

Kontrola: Věty žáci odevzdají vyučujícímu k opravě. V hodině si věty přečtete, zkontrolujte, s jakým obrázkem má být která spojena a vysvětlíte si jejich význam i neznámá slova.

Rizika: V procesu přepisu vět psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma. Stejně tak při propojování vět s obrázky může nastat problém v případě, že žáci větám nerozumí a nemají tak jasno, jaký obrázek k ní přiřadit. Proto je potřeba u jednotlivých vět vysvětlit význam. Při psaní nových vět na základě vybraného obrázku

mohou mít žáci obtíže se správným vytvoření a zápisem věty. U začátečníků je možné zvolit pouze napsání slov charakterizujících obrázek.

Závěr: Za domácí úkol žáci buď napíší větu na základě vylosované kartičky s obrázkem, pokud nebude využito přímo ve výuce, nebo dané věty upraví, například převedením do negace, jiného času, změnou slov apod. Zkušenější žáci mohou vymyslet krátký příběh na základě obrázků. Tímto způsobem si více procvičí a zdokonalí své schopnosti v psaní.

7. Jen jedno slovo z dvojice je česky správně. Druhé slovo neexistuje. Správné slovo zakroužkuj a přepiš psacím písmem.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je procvičit správné rozlišování a psaní písmen „y“ a „u“. Tato písmena existují v obou jazycích, ale píšou se opačně, proto je důležité, aby žáci byli schopni psát tato písmena v jejich správném tvaru. V rámci cvičení jsou prezentovány dvojice slov, ve kterých se střídají písmena „y“ a „u“. Žáci buď na základě svých znalostí nebo spolupráce a vyhledávání informací určí, které slovo je správné. Mimo jiné tím rozšiřují i svou slovní zásobu o další česká slova a trénují pravopis společně s diakritikou.

Příprava: Řekněte žákům, že ve cvičení se nacházejí dvojice slov, ale pouze jedna varianta je správně, druhá v češtině neexistuje a jejich úkolem bude vybrat tu správnou variantu, slovo zakroužkovat a přepsat psacím písmem. Cvičení mohou žáci vyplnit jednotlivě nebo ve dvojicích, kdy si vzájemně pomohou ve výběru správné varianty. Cvičení můžete rozšířit o aktivitu, ve které bude mít každý žák vytvořeny dvě kartičky se slovy ANO x NE, vyučující bude říkat slova ze cvičení a žáci ukazovat kartičku podle toho, zda je slovo česky správně nebo není. Slova také mohou být napsaná na kartičkách, učitel ukazuje a zároveň vyslovuje. Psaná podoba pomůže žákům pochopit, co učitel říká, a které písmeno vyslovuje. I tím trénují rozdíl v daných písmenech a rozhodují, které je správné. Tuto aktivitu je vhodné zařadit až po přepisu slov jako úkol pro zopakování.

Cvičení: Před samotným zpracováním cvičení nejprve s žáky všechna slova přečtěte, aby slyšeli jejich zvukovou podobu. Slova přečte vyučující a následně jeden žák jednu dvojici. Poté individuálně nebo ve dvojici vyberou správná slova z dvojic, zakroužkují a přepíší je psacím písmem. Po zapsání slov může být zahrnuta aktivita s kartičkami.

Kontrola: Slova zkontrolujte společně. Žáci existující slova přečtou, aby byla dodržena i správná výslovnost a učitel je napíše na tabuli. Řekněte si význam vybraných slov. Napsaná slova žáci odevzdají učiteli ke kontrole.

Rizika: V procesu přepisu slov psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma. Při zvolení aktivity s kartičkami mohou mít

žáci problém s rozpoznáním, které slovo učitel vyslovuje vzhledem k 1. jazyku, kde jsou písmena opačně. To samé může nastat u čtení slov samotnými žáky.

Závěr: Za domácí úkol žáci napíší ke každému slovu větu, začátečníci vymyslí dalších 5 slov s písmenem „y“ a 5 s písmenem „u“. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat.

8. Některá česká slova zní podobně, liší se jen v písmeně „y“ nebo „u“. Spoj každé slovo s obrázkem a přepiš psacím písmem. Vyber 4 slova a napiš k nim větu.

Cíl: Cílem aktivity je znovu procvičit rozlišování mezi písmeny „y“ a „u“ prostřednictvím cvičení, kde je rozdíl založen pouze v záměně těchto dvou písmen. Dvojice slov jsou vizuálně téměř identické a rýmují se, avšak mají zcela odlišný význam. Cvičení je zaměřeno na nácvik psaní, kde žáci přepisují daná slova, která také spojí s obrázky pro lepší vizuální porozumění. Cvičení je rozšířeno o psaní vět z vybraných slov, čímž žák procvičuje celkovou dovednost psaní a upevňuje si tak český pravopis.

Příprava: Vysvětlete žákům, že v tomto cvičení mají k dispozici vždy dvojici slov, která jsou si vizuálně i poslechově podobná a obě slova v češtině existují. Jejich úkolem je slova spojit s obrázkem, přepsat a následně si vybrat 4 z nich, dvě slova s písmenem „y“ a dvě s písmenem „u“, a napsat k nim větu. Na začátku si nejprve všechna slova přečtete, aby žáci slyšeli jejich zvukovou podobu a výslovnost, čte vždy jeden žák jednu dvojici slov. Cvičení může být rozšířeno o variantu třídění slov dle poslechu. V takovém případě učitel vysloví slovo a žáci na základě poslechu určí, zda patří do skupiny s písmenem „y“ nebo „u“. K tomu mohou sloužit kartičky s písmeny, které žáci ukazují. Před samotným cvičením si i zde můžete zahrát hru, ve které každé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno. Cvičení je určeno pro individuální zpracování.

Cvičení: Nejprve se žáky přečtete všechna slova, případně zahrajte hru s vysvětlováním pojmů. Následně žáci slova spojí s obrázky, přepíší je, a nakonec vytvoří věty se 4 vybranými slovy, ideálně 2 věty s „y“ a dvě věty s „u“ (to může být zadáno za domácí úkol). Pokud bude zvolena varianta třídění do skupiny podle poslechu, můžete po napsání slov začít diktovat slova a žáci budou ukazovat kartičky s písmeny.

Kontrola: Slova žáci po splnění cvičení znovu přečtou, aby byla trénovaná i správná výslovnost. Společně si zkontrolujte, zda byla slova spojena se správnými obrázky. Řekněte si význam slov. Přepsaná slova, případně i vytvořené věty, pokud byly psány ve výuce, odevzdají žáci učiteli ke kontrole.

Rizika: V procesu přepisu slov psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma. Stejně tak při propojování slov s obrázky může nastat problém v situaci, ve které neznají význam slova a nemají tak jasno, jaký obrázek k němu přiřadit. Z tohoto důvodu je vhodné poskytnout vysvětlení významu jednotlivých slov, například prostřednictvím úvodní hry, případně si mohou pomoci i slovníkem/překladačem. Při psaní nových vět mohou mít žáci obtíže s jejich správným utvořením a zápisem, zejména pokud jim chybí základní znalosti české gramatiky. V takovém případě je vhodnější, aby ke slovům vymysleli pouze slovní spojení, slova charakterizující daný pojem.

Závěr: V závěrečné fázi cvičení je důležité se ujistit, že žáci porozuměli významu slov a jejich rozdílům. Pokud budou věty ze cvičení tvořeny při výuce, za domácí úkol vymyslí 5 slov s písmenem „y“ a 5 s písmenem „u“ a mohou k nim vytvořit i věty.

9. Přepiš psacím písmem následující písmena, slabiky a slova.

Cíl: Cílem této aktivity je procvičit schopnost rozlišovat a správně přepsat slabiky a slova obsahující písmena „y“ a „u“. I když slabiky ani slova nemusí mít konkrétní využití, je cílem posílit dovednost rozlišování mezi těmito zadanými písmeny. Před samotným cvičením je vhodné slabiky a slova nejdříve přečíst, což poskytne žákům auditivní záznam a lepší zapamatování.

Příprava: Sdělte žákům, že v tomto cvičení budou pouze přepisovat písmena, slabiky a slova, která vidí. Je důležité uvést, že se zde vyskytují pojmy, které nic neznamenají, pouze plní účel tréninku písmen „y“ a „u“. Cvičení je navrženo pro individuální zpracování žáků.

Cvičení: Nejprve si společně vše přečtete a následně žáci přepíšou obsah cvičení na uvedené řádky. Je možné opakovat zápis několikrát, což umožňuje lepší zapamatování psaných písmen „y“ a „u“.

Kontrola: Vyzvěte žáky, aby znovu přečetli příklady ze cvičení a tím si více zafixovali probíranou látku i z hlediska poslechu. Psanou část žáci odevzdají učiteli ke kontrole. Rozšířením cvičení může být vymyšlení slov nebo vět k daným příkladům.

Rizika: V procesu přepisu slov psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma. Při případném psaní nových slov nebo vět mohou mít žáci obtíže s jejich správným utvořením a zápisem, zejména pokud jim chybí základní znalosti české gramatiky.

Závěr: Pokud nebude tvoření nových slov a vět využito v rámci výuky, napíšou je žáci za domácí úkol. Na závěr se ujistěte, že porozuměli zápisu písmen „y“ a „u“.

10. Zakroužkuj písmeno b/B.

Cíl: Toto cvičení je zaměřeno na rozlišování písmene „b/B“ od písmene „d“. Úloha slouží jako rozcvička před dalšími cvičeními na toto téma, a i přes zdánlivou jednoduchost může představovat určité obtíže pro žáky s OMJ. Písmena „b“ a „d“ mají podobný vizuální i výslovnostní charakter, což ztěžuje jejich rozlišení, a navíc v porovnání s ukrajinštinou, kde se tato písmena také vyskytují, ale v jiném použití, mohou působit žákům značný problém. Cvičení si klade za cíl trénovat vizuální identifikaci těchto písmen a zapamatování si podoby písmene „b/B“. Tato schopnost je užitečná i při výuce české abecedy.

Příprava: Sdělte žákům, že v tomto cvičení budou kroužkovat tvary písmene „b/B“. Cvičení je vytvořeno pro individuální zpracování žáků. Před jeho samotným zpracováním jim nahlas vyslovte jak písmeno „b“ tak „d“, aby měli i zvukovou představu obou písmen. Upozorněte je na to, že „b“ mohou najít i ve tvaru velkého písmene.

Cvičení: Nejprve žákům řekněte nahlas jak písmeno „b“, tak i „d“. Následně žáci zakroužkují všechny tvary písmene „b/B“. Zaznamenají si počet zakroužkovaných tvarů. Jako rozšíření cvičení žáci vymyslí a napíší několik slov s oběma tvary písmene (může být za domácí úkol).

Kontrola: Zkontrolujte s žáky, kolik písmen zakroužkovali. Vysvětlete si rozdíl mezi tvarem „b“ a „B“. Pokud v rámci cvičení žáci vymýšleli slova, odevzdají je vyučujícímu ke kontrole. Zeptejte se žáků, jak tato písmena fungují v ukrajinštině.

Rizika: Problém, který by v tomto cvičení mohl nastat, je špatné zakroužkování písmene, jelikož některá z nich jsou různě nakloněna nebo otočena a žáci by si mohli splést tvar. Stejně tak se mohou vyskytnout komplikace při psaní psacím písmem, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma.

Závěr: Ujistěte se, že žáci poznají rozdíl mezi písmeny „b“ a „d“, rozumí tvarům „b“ a „B“ a jsou schopni je používat. Pokud nebudou psaná slova s tímto písmenem součástí cvičení při výuce, napíší je za domácí úkol. V opačném případě ke slovům vymyslí a napíší věty.

11. Zakroužkuj všechny tvary písmena „b“ a škrtni všechny tvary písmena „d“.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je trénovat schopnost žáků rozlišovat mezi písmeny „b“ a „d“ a jejich různými tvary. I když tato písmena existují i v ukrajinštině, mají odlišný zápis než v češtině. Cvičení představuje spíše další rozcvičku před následujícími cvičeními, které se zaměřují na psaní a používání těchto písmen. Klíčovým cílem je zapamatovat si rozdíl v užití těchto písmen. Zároveň může pomoci žákům s OMJ i při učení české abecedy.

Příprava: Vysvětlete žákům, že v tomto cvičení budou kroužkovat písmeno „b“ a škrtat písmeno „d“. Na začátku jim obě písmena řekněte nahlas, aby zazněla i zvuková stránka obou písmen. Upozorněte je na to, že písmena mohou najít v různých tvarech, ne pouze dle zadání. Žáci si připraví dvě různě barevné tužky/pastelky, aby odlišili kroužkování a škratání. Cvičení je vhodné pro individuální zpracování.

Cvičení: Nejprve žákům řekněte nahlas obě písmena. Následně žáci vyplní cvičení a zaznamenají si, kolik písmen zakroužkovali a kolik škrtili. Jako rozšíření cvičení žáci vymyslí a napíší několik slov s oběma písmeny (může být za domácí úkol).

Kontrola: Zkontrolujte s žáky, kolik písmen zakroužkovali a kolik škrtili. Vysvětlete si rozdíl mezi oběma písmeny. Pokud v rámci cvičení žáci vymýšleli slova, odevzdají je vyučujícímu ke kontrole. Zeptejte se žáků, jak tato písmena fungují v ukrajinštině.

Rizika: Problém, který by v tomto cvičení mohl nastat, je špatné zakroužkování nebo škrtnutí písmen. Písmena jsou v různých tvarech, malá, velká, tiskací, psací, a pokud žáci neznají všechny podoby, mohou se splést. Stejně tak se mohou vyskytnout komplikace při psaní psacím písmem, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma.

Závěr: Ujistěte se, že žáci poznají rozdíl mezi písmeny „b“ a „d“ i jejich různými tvary a jsou schopni je používat. Pokud nebudou psaná slova s těmito písmeny součástí cvičení při výuce, napíší je za domácí úkol. V opačném případě ke slovům vymyslí a napíší věty.

12. Přepiš básničku. Trénuj písmena „b“ a „d“.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je hravou formou podnítit rozlišování mezi písmeny „b“ a „d“, jelikož způsobují problémy žákům s OMJ ve zvukové podobě i při psaní. Písmena si jsou velmi podobná, píší se stejnými tahy, jen mají otočený tvar. Tato aktivita je prezentována pomocí básničky, což žáky mimo jiné seznámí s rytmizací v češtině a obohatí jejich slovní zásobu.

Příprava: Nejprve žákům básničku přečtete, aby slyšeli zvukovou stránku a rytmus textu a následně je vyzvěte, aby ji přepsali a všímali si při tom použití a zápisu písmen „b“ a „d“. Aktivita je určena pro individuální zpracování a může být celá zpracovaná jako domácí úkol.

Cvičení: Žáci si nejprve poslechnou čtení básně, poté ji přepíší psacím písmem a odevzdají učiteli ke kontrole. Jako doprovodné cvičení mohou žáci nakreslit obrázky týkající se obsahu básně. To může sloužit jako kontrola pro vyučující, zda žáci básně pochopili a zároveň i jako kreativní doplnění cvičení. Pokud by kreslení nebylo součástí hodiny, může být zadáno jako domácí úkol, stejně jako celý přepis básně. Další rozšiřující aktivitou může být kroužkování a počítání písmen „b“ a „d“ v básničce. Každé písmeno žáci zakroužkují jinou barvou.

Kontrola: Žáci odevzdají přeepsanou báseň učiteli ke kontrole. Pokud bude provedena doplňující aktivita v podobě kroužkování písmen, zkontrolujte, kolik zakroužkovali písmen „b“ a kolik „d“. Vysvětlete si význam jednotlivých vět v básni.

Rizika: V procesu přepisu slov psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma. Báseň může být pro žáky náročná z hlediska porozumění, jelikož se v ní vyskytují těžší slova nebo slova vztahující se k České republice (pohádka Bob a Bobek, česká jména), která žáci nemusí znát.

Závěr: Celé cvičení může být zadáno i za domácí úkol. Pokud bude přepis básně v rámci výuky, za domácí úkol ji žáci doplní ilustracemi. Důležité je ujistit se, že žáci básničky porozuměli a získali jasnou představu o rozdílu mezi psacím písmem „b“ a „d“.

13. Zakroužkuj všechna písmena „b“ zeleně a písmena „d“ červeně. Slova přepiš psacím písmem.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je umožnit žákům rozpoznat a správně používat písmena „b“ a „d“ v českém jazyce, což může být pro žáky s mateřským jazykem ukrajinštinou problematické, neboť v jejich jazyce tato písmena také existují, ale v jiném zápisu. Barevné odlišení má za úkol podpořit žáky ve fixaci písmen prostřednictvím barev a zvýšit efektivitu jejich učení. Kromě toho si žáci rozšíří slovní zásobu a procvičí správné psaní českých slov.

Příprava: Na začátku všechna slova přečtěte. Následně žákům řekněte, aby zelenou barvou zakroužkovali všechna písmena „b“ a červenou barvou písmena „d“. Pokud nebudou mít tyto barvy, mohou použít jiné, případně jiná označení písmen. Následně všechna slova žáci přepíší psacím písmem. Cvičení můžete rozšířit o aktivitu, ve které budou vytvořeny dvě kartičky, na každé jedno písmeno, které bude vyučující ukazovat a žáci budou říkat slova s daným písmenem. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s písmenem. Před samotným cvičením si můžete zahrát hru, ve které každé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno.

Cvičení: Na začátku si přečtěte všechna slova. Nejprve vyučující, poté každé slovo jeden žák. Následně žáci zakroužkují příslušná písmena, napíší si jejich počet a přepíší všechna slova na určené místo. Jestliže je zvolena varianta s kartičkami nebo hra s vysvětlováním významu slov, po přepsání slov přejděte i k těmto aktivitám.

Kontrola: Společně si cvičení zkontrolujte. Nejprve se žáků zeptejte, kolik slov zakroužkovali s písmenem „b“ a kolik s písmenem „d“. Následně žáci slova znovu přečtou, aby byla dodržena i správná výslovnost a učitel napíše slova na tabuli do dvou sloupců, do jednoho

slova s písmenem „b“, do druhého s písmenem „d“. Řekněte si význam slov. Napsaná slova žáci odevzdají učiteli ke kontrole. Jako rozšíření cvičení mohou vymyslet a napsat několik dalších slov s těmito písmeny, nebo ke slovům napsat věty, což může být zadáno i jako domácí úkol.

Rizika: V procesu přepisu slov psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma. Při zvolení aktivity s kartičkami mohou mít žáci problém s rozpoznáním, které slovo vyslovit a jak ho správně vyslovit nebo které písmeno na kartičce ukázat, zvláště pokud s jazykem teprve začínají.

Závěr: Za domácí úkol žáci napíší ke každému slovu větu, začátečníci vymyslí 5 slov s písmenem „b“ a 5 s písmenem „d“. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat.

14. Zakroužkuj všechna písmena „y“ zeleně a písmena „u“ červeně. Slova přepiš psacím písmem.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je ukázat žákům rozdíl mezi písmeny „y“ a „u“ v českém jazyce, který může být pro žáky s ukrajinštinou jako mateřským jazykem matoucí, neboť v jejich jazyce existují obě písmena, ale s opačným zápisem. Barevné odlišení má za úkol podpořit žáky ve fixaci písmen prostřednictvím barev a zvýšit efektivitu jejich učení. Kromě toho si žáci rozšíří slovní zásobu o další slova a procvičí správné psaní českých slov.

Příprava: Na začátku všechna slova přečtěte. Následně žákům řekněte, aby zelenou barvou zakroužkovali všechna písmena „y“ a červenou barvou písmena „u“. Pokud nebudou mít tyto barvy, mohou použít jiné, případně jiná označení písmen. Následně všechna slova žáci přepíší psacím písmem. Cvičení můžete rozšířit o aktivitu, ve které budou vytvořeny dvě kartičky, na každé jedno písmeno, které bude vyučující ukazovat a žáci budou říkat slova s daným písmenem. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s písmenem. Před samotným cvičením si můžete zahrát hru, ve které každé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno.

Cvičení: Na začátku si přečtěte všechna slova. Nejprve vyučující, poté každé slovo jeden žák. Následně žáci zakroužkují příslušná písmena, napíší si jejich počet a přepíší všechna slova na určené místo. Jestliže je zvolena varianta s kartičkami nebo hra s vysvětlováním významu slov, po přepsání slov přejděte i k těmto aktivitám.

Kontrola: Společně si cvičení zkontrolujte. Nejprve se žáků zeptejte, kolik slov zakroužkovali s písmenem „y“ a kolik s písmenem „u“. Následně žáci slova znovu přečtou, aby byla dodržena i správná výslovnost a učitel napíše slova na tabuli do dvou sloupců, do jednoho

slova s písmenem „y“, do druhého s písmenem „u“. Řekněte si význam slov. Napsaná slova žáci odevzdají učiteli ke kontrole.

Rizika: V procesu přepisu slov psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma. Při zvolení aktivity s kartičkami mohou mít žáci problém s rozpoznáním, které slovo vyslovit a jak ho správně vyslovit nebo které písmeno na kartičce ukázat vzhledem ke svému 1. jazyku.

Závěr: Za domácí úkol žáci napíší ke každému slovu větu, začátečníci vymyslí 5 slov s písmenem „y“ a 5 s písmenem „u“. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat.

15. Vyber 6 slov ze cvičení 14 a použij je ve větách.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je poskytnout žákům prostor pro praktické využití slov, která se naučili ve cvičení 14, ve větách ale mohou využít i poznatky ze všech předešlých. Toto cvičení také podporuje schopnost konstruovat gramaticky správné věty v českém jazyce a umožňuje žákům procvičit psaní písmen, slov a vět v češtině i hlubší porozumění českému jazyku a jeho praktické používání.

Příprava: Žákům řekněte, aby napsali věty, ve kterých primárně použijí slova ze cvičení 14, ale sekundárně mohou využít slova i poznatky ze všech předešlých cvičení. Úkol splní každý žák sám. Toto cvičení může být zadáno jako domácí úkol.

Cvičení: Každý žák napíše 6 vět se slovy z předešlého cvičení, které následně odevzdá učiteli ke kontrole.

Kontrola: Napsané věty žáci odevzdají učiteli, který je opraví. V rámci hodiny vyzvěte každého žáka, aby přečetl jednu větu. Vysvětlete si případné chyby a zdůrazněte správnou výslovnost.

Rizika: Toto cvičení může být náročnější pro žáky, kteří s češtinou teprve začínají, a nejen, že neznají slova, ale ani neumí vytvořit českou větu. V takovém případě žáci vymyslí pouze slovní spojení, slova charakterizující daný pojem. Stejně tak se mohou vyskytnout komplikace při psaní psacím písmem, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma.

Závěr: Toto cvičení může být celé zvoleno jako domácí úkol. Pokud je plněno v rámci výuky, za domácí úkol napíší věty ke zbývajícím slovům nebo ke každému slovu vymyslí např. adjektivum.

16. Do každého písmene napiš co nejvíce slov (minimálně 10), ve kterých se dané písmeno vyskytuje.

Cíl: Cvičení je komplexním shrnutím dosavadního výukového materiálu a praktických procvičování z předchozích úkolů. Vzhledem k obtížím, které žáci s mateřským jazykem ukrajinštinou mají s písmeny „y, u, b, d“, je toto cvičení zaměřeno na všechny čtyři. Cílem je, aby žáci správně napsali co nejvíce slov, která obsahují uvedená písmena. Tímto způsobem procvičí své gramatické a pravopisné dovednosti v souvislosti s těmito písmeny a zejména jejich psanou formou. Tvořením slov aktivně využijí nejen smyslové dovednosti, ale také celkové znalosti psaní českých slov, včetně jejich tvarů, diakritiky a grafické podoby. Cvičení je koncipováno hravou formou pomocí balonků, které mají tvar jednotlivých písmen a žáci do nich doplňují slova. Tato aktivita může evokovat dojem oslavy, ve které žáci aplikují do praxe své dovednosti z předešlých cvičení a trénují zmíněná písmena.

Příprava: Řekněte žákům, aby do každého balonku napsali minimálně 10 slov obsahujících písmeno balonku. Slovo může být i více. Toto cvičení je možné vypracovat individuálně, ve dvojici či rozdělit žáky do 4 skupin. V případě skupinové práce připravte čtyři karty s danými písmeny, které si žáci vylosují a budou psát slova na vybrané písmeno. Tímto však nebudou dostatečně procvičovat zbývající tři. To může být využito jako domácí úkol. Karty s písmeny si uchovejte i na závěr cvičení, kdy po odevzdání sepsaných slov budete ukazovat jednotlivé karty a žáci budou říkat slova. Na splnění úkolu je časový limit 20 minut.

Cvičení: Každý žák buď individuálně nebo ve skupinách napíše slova do příslušného balonku. Počet napsaných slov může být vyšší, než je stanovený počet. Na splnění úkolu mají žáci 20 minut. Jestliže je zvolena varianta s kartičkami, po zapsání slov přejděte k této aktivitě. Nemusí se říkat pouze slova, která napsali, mohou vymyslet i nová. Slova žáci odevzdají ke kontrole vyučujícímu.

Kontrola: V případě skupinové práce si slova zkontrolujte společně. Žáci přečtou slova, která k danému písmenu napsali a učitel je zapíše na tabuli do sloupců dle písmene. Pokud bude cvičení vyplněno individuálně každým žákem, kontrola by trvala velmi dlouho a nebyla by efektivní. Žáci všechna slova odevzdají ke kontrole.

Rizika: Toto cvičení může být náročnější pro žáky, kteří s češtinou teprve začínají a neznají mnoho slov. Stejně tak může nastat problém při psaní slov, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o českém pravopisu. U žáků začátečnicků je vhodnější zvolit variantu skupinové práce, aby si mohli mezi sebou pomoci.

Závěr: Při skupinové práci žáci za domácí úkol napíšou slova ke zbývajícím třem písmenům. Pokud vypracovávali cvičení samostatně, vymyslí ke 3 slovům z každého balonku větu. Ujistěte se, že žáci daným písmenům rozumí a umí je použít.

17. Zakroužkuj slova s „u“ červeně, slova s „ů“ zeleně a slova s „ú“ modře. Všechna slova přepiš psacím písmem.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je ukázat žákům rozdíl mezi diakritickými znaménky u písmene „u“ a jejich používání ve slovech. V rámci českého pravopisu způsobuje písmeno „u“ žákům s OMJ značné potíže zvláště kvůli existenci tří variant diakritiky a pro žáky s 1. jazykem ukrajinštinou i z toho důvodu, že existuje v jejich mateřském jazyce, ale s odlišným zápisem. Toto cvičení slouží jako příprava před samotným doplňováním a psaním písmene. Barevné odlišení má za úkol podpořit žáky ve fixaci písmen prostřednictvím barev a zvýšit efektivitu jejich učení. Kromě toho si žáci rozšíří slovní zásobu o další slova a procvičí správné psaní českých slov.

Příprava: Na začátku všechna slova přečtěte. Následně žákům řekněte, aby zelenou barvou zakroužkovali všechna písmena „ů“, červenou „u“ a modrou „ú“. Pokud nebudou mít tyto barvy, mohou použít jiné, případně jiná označení písmen. Následně všechna slova přepíšou psacím písmem. Cvičení můžete rozšířit o aktivitu, ve které budou vytvořeny tři kartičky, na každé jedna varianta písmene, které bude vyučující ukazovat a žáci budou říkat slova. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s písmenem. Před samotným cvičením si můžete zahrát hru, ve které každé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno.

Cvičení: Na začátku si přečtěte všechna slova. Nejprve vyučující, poté každé slovo jeden žák. Následně žáci zakroužkují příslušná písmena, napíšou si jejich počet a přepíšou všechna slova na určené místo. Jestliže je zvolena varianta s kartičkami nebo hra s vysvětlováním významu slov, po přepsání slov přejděte i k těmto aktivitám.

Kontrola: Společně si cvičení zkontrolujte. Nejprve se žáků zeptejte, kolik slov zakroužkovali s písmenem „u“, kolik s „ů“ a kolik s „ú“. Následně žáci slova znovu přečtou, aby byla dodržena i správná výslovnost a učitel napíše slova na tabuli do tří sloupců, do jednoho slova s písmenem „u“, do druhého s „ů“ a do třetího s „ú“. Řekněte si význam slov. Napsaná slova žáci odevzdají učiteli ke kontrole.

Rizika: V procesu přepisu slov psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma. Při zvolení aktivity s kartičkami mohou mít problém s rozpoznáním, které slovo vyslovit a jak ho správně vyslovit, nebo které písmeno na kartičce ukázat vzhledem ke svému 1. jazyku.

Závěr: Za domácí úkol žáci vymyslí dalších 10 slov s různými variantami písmene „u“ nebo ke stávajícím slovům vymyslí věty. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat.

18. Doplně správně „u“, „ů“ nebo „ú“ do vět a spoj s obrázkem.

Cíl: Cvičení si klade za cíl správné doplnění varianty písmene „u“ do slov a tím prohloubit porozumění nejen samotnému písmenu a jeho užití v češtině, ale i jeho diakritickým tvarům. Obtížnost cvičení se zvyšuje doplňováním písmene do několika slov ve větě, která mohou být neznámá, což žákům může znesnadňovat porozumění. Nakonec věty spojí s odpovídajícím obrázkem.

Příprava: Na začátku žákům věty přečtete, aby kromě výslovnosti zaznamenali i délku písmene „u“. Cvičení vyplní žáci samostatně a poté spojí věty s odpovídajícími obrázky. Cvičení můžete rozšířit o aktivitu, ve které budou vytvořeny tři kartičky, na každé jedna varianta písmene „u“, které bude vyučující ukazovat a žáci budou říkat slova s daným písmenem z vět. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s variantou písmene.

Cvičení: Na začátku přečte vyučující všechny věty. Následně žáci samostatně vyplní cvičení a poté spojí věty s obrázkem. Pokud bude zvolena varianta s kartičkami, po vyplnění přejděte k této aktivitě.

Kontrola: Cvičení zkontrolujte společně, žáci čtou věty se správnou variantou písmene „u“ a učitel píše slova na tabuli. Dále si řekněte, jaký obrázek přiřadili k jednotlivým větám a vysvětlíte si jejich význam.

Rizika: Toto cvičení celkově může být pro žáky náročné, jelikož doplňují několik písmen do slov v jedné větě. Tím, že nejsou slova kompletní, nemusí poznat, o které slovo se jedná a jakou variantu doplnit. A i když slovo znát budou, nemusí vědět, jaká varianta je správně. Při spojování slov s obrázky může nastat problém, pokud žáci neporozumí významu věty a nebudou vědět, který obrázek je správný. Stejně tak se může vyskytnout problém při psaní slov, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o českém pravopisu.

Závěr: Za domácí úkol žáci věty přepíší. Je také možné, aby vymysleli další slova s variantami písmene „u“ nebo modifikovali stávající věty, například do jiného času nebo negace, ... I obrázky je možné dále využít, žáci k nim vymyslí své vlastní věty nebo příběh obsahující všechny obrázky ze cvičení. Ujistěte se, že žáci větám rozumí, případně si význam dovysvětlíte.

19. Doplně správně „u“, „ů“, „ú“ nebo „y“, „ý“ do vět.

Cíl: Cvičení je náročné, kombinuje několik aspektů, které žáci musí zohlednit. Rozhodování mezi doplněním písmen „y“ nebo „u“, s diakritikou nebo bez ní, a současně porozumět slovům a větám, i když nejsou úplné. Je to těžké zejména v kontextu doplňování písmen do více slov ve větě. Cílem tohoto cvičení je doplnit tvary písmen „y“ a „u“ tam, kde jsou vynechána, a tím posílit pochopení a správné užití těchto písmen v češtině, včetně tvarů s diakritikou.

Příprava: Na začátku žákům věty přečtete, aby kromě výslovnosti zaznamenali i délku písmen. Cvičení vyplní žáci samostatně. I toto cvičení je možné rozšířit o další aktivitu v podobě kartiček, ve které si jich učitel vytvoří 5, na každou napíše jednu variantu písmene „u/ů/ú“ nebo „y/ý“. Poté, co žáci cvičení vyplní, učitel ukazuje kartičku a žáci říkají slova s daným písmenem z vět. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s variantou písmene.

Cvičení: Na začátku přečte vyučující všechny věty. Následně žáci samostatně vyplní cvičení. Pokud bude zvolena varianta s kartičkami, přejděte k této aktivitě po vyplnění cvičení.

Kontrola: Věty zkontrolujte společně, žáci čtou věty se správnou variantou písmene „u“ nebo „y“ a učitel píše slova na tabuli. Vysvětlete si význam jednotlivých vět.

Rizika: Toto cvičení celkově může být pro žáky velmi náročné, jelikož doplňují různá písmena do slov v jedné větě a měli by poznat, které je správné. Tím, že nejsou slova kompletní, nemusí vědět, o které slovo se jedná a jakou variantu doplnit. A i když slovo znát budou, může být problém při rozhodování, která varianta je správná. Vzhledem k 1. jazyku žáků může být náročné i rozhodování, zda do slova doplnit „u“ nebo „y“, i když třeba slovo znají. Stejně tak při čtení slov může dojít k záměně výslovnosti těchto písmen.

Závěr: Za domácí úkol žáci věty přepíší. Je také možné, aby vymysleli další slova s variantami písmene „u“ nebo „y“, případně modifikovali stávající věty, například do jiného času nebo negace, ... Ujistěte se, že žáci větám rozumí, případně si význam dovysvětlete.

20. Zakroužkuj všechna písmena „s/š“ červeně a všechna písmena „z/ž“ zeleně.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je podnítit schopnost rozlišovat písmena „s/š“ a „z/ž“ v českém jazyce, která se mohou vyslovovat podobně a v psané formě mohou být obtížně rozeznatelná, což vede k chybám v zápisu. Specificky pro žáky s ukrajinským mateřským jazykem, kteří mají tendenci zapisovat písmena s kličkami nahoře i dole a písmeno „ž“ navíc někdy podle ukrajinského zápisu, což se značně liší od českého. Toto cvičení má za cíl vizuální fixaci písmen a podporu správného psaní. Cvičení nerozlišuje háčky, pouze nácvik zápisu písmen, proto nejsou rozdělena do 4 kategorií. Barevné odlišení má za úkol podpořit fixaci písmen prostřednictvím barev a zvýšit

efektivitu jejich zapamatování. Kromě toho si žáci rozšíří slovní zásobu o další slova a procvičí správné psaní českých slov.

Příprava: Na začátku si všechny věty přečtete. Následně žákům řekněte, aby zelenou barvou zakroužkovali všechna písmena „z/ž“ a červenou barvou písmena „s/š“. Pokud nebudou mít tyto barvy, mohou použít jiné, případně jiná označení písmen. I toto cvičení je možné rozšířit o další aktivitu v podobě kartiček, ve které si učitel vytvoří 4 kartičky, na každou napíše jednu variantu písmene. Poté, co žáci cvičení vyplní, ukazuje učitel kartičky a žáci říkají slova s daným písmenem z vět. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s variantou písmene.

Cvičení: Na začátku si přečtete všechny věty. Nejprve vyučující, poté každou jeden žák. Následně žáci zakroužkují příslušná písmena a zapíšou si jejich počet. Jestliže je zvolena varianta s kartičkami, po doplnění přejděte i k této aktivitě.

Kontrola: Společně si cvičení zkontrolujte. Nejprve se žáků zeptejte, kolik slov zakroužkovali s písmeny „s/š“ a kolik s písmeny „z/ž“. Následně žáci věty znovu přečtou, aby byla dodržena i správná výslovnost a učitel napíše slova na tabuli do dvou sloupců, do jednoho slova s písmeny „s/š“, do druhého s písmeny „z/ž“. Řekněte si význam vět.

Rizika: V procesu přepisu slov psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma. I v případě, že žáci česky psát umí, může být problém, aby písmena nepsali stále stylem, který byl zjištěn ve výzkumu, tedy s kličkami nahoře i dole a u písmene „ž“ ukrajinským zápisem.

Závěr: Za domácí úkol žáci věty přepíší, případně vymyslí další slova obsahující písmena „s/š“ a „z/ž“, od každého 5 slov. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat.

21. Doplně písmeno „s/š“ nebo „z/ž“ a spoj větu s obrázkem.

Cíl: Cvičení je náročné, kombinuje několik aspektů, které žáci musí zohlednit. Rozhodování mezi doplněním písmen „s/š“ nebo „z/ž“, s diakritikou nebo bez ní, a současně porozumět slovům a větám, i když nejsou úplné. Je to těžké zejména v kontextu doplňování písmen do více slov ve větě. Cílem tohoto cvičení je doplnit tvary písmen „s/š“ a „z/ž“ tam, kde jsou vynechána, a tím posílit jejich pochopení a správné užití v češtině, včetně tvarů s diakritikou. Nakonec věty spojí s odpovídajícím obrázkem.

Příprava: Na začátku žákům věty přečtete, aby kromě výslovnosti zaznamenali i délku písmen. Cvičení vyplní žáci samostatně a poté spojí věty s odpovídajícími obrázky. I toto cvičení je možné rozšířit o další aktivitu v podobě kartiček, ve které si učitel vytvoří 4 kartičky, na každou

napíše jednu variantu písmene. Poté, co žáci cvičení vyplní, ukazuje učitel kartičky a žáci říkají slova s daným písmenem z vět. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s variantou písmene.

Cvičení: Na začátku přečte vyučující všechny věty. Následně žáci samostatně vyplní cvičení a poté spojí věty s obrázkem. Pokud bude zvolena varianta s kartičkami, věnujte se jí po doplnění slov.

Kontrola: Cvičení zkontrolujte společně, žáci čtou věty se správnou variantou písmene „s/š“ nebo „z/ž“ a učitel píše slova na tabuli do čtyř sloupců. Dále si řekněte, jaký obrázek přiřadili k jednotlivým větám a vysvětlíte si jejich význam.

Rizika: Toto cvičení celkově může být pro žáky náročné, jelikož doplňují několik písmen do slov v jedné větě. Tím, že nejsou slova kompletní, nemusí poznat, o které slovo se jedná a jakou variantu doplnit. I když slovo znát budou, nemusí vědět, jaká varianta je správně. Při spojování slov s obrázky může nastat problém, pokud žáci neporozumí významu věty a nebudou vědět, který obrázek je správný.

Závěr: Za domácí úkol žáci věty přepíší, případně vymyslí další slova obsahující písmena „s/š“ a „z/ž“, od každého 5 slov. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat.

22. Věty ze cvičení 22 přepiš psacím písmem.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je poskytnout žákům příležitost procvičit si dovednosti psaní v českém jazyce, zejména správný zápis písmen „s/š“ a „z/ž“. Tato aktivita navazuje na předchozí cvičení, kde žáci rozlišovali a správně doplňovali tato písmena do vět. Nyní je hlavním cílem přepsat celé věty, včetně dodržení pravidel českého pravopisu (například velká písmena na začátku věty, interpunkční znaménka na konci věty, spojování písmen atd.).

Příprava: Žákům řekněte, aby přepsali věty z předešlého cvičení. Před samotným psaním si věty společně přečtěte, aby slyšeli i jejich zvukovou podobu. Úkol splní každý žák sám. Toto cvičení může být zadáno jako domácí úkol.

Cvičení: Každý žák přepíše věty z předešlého cvičení a odevzdá učiteli ke kontrole.

Kontrola: Napsané věty žáci odevzdají učiteli, který je opraví. V rámci hodiny vyzvěte žáky, aby vždy jeden přečetl jednu větu na procvičení výslovnosti. Vysvětlíte si případné chyby a zdůrazněte správnou výslovnost. Toto cvičení může být také zadáno jako domácí úkol.

Rizika: V procesu přepisu slov psacím písmem se může vyskytnout komplikace, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma.

Závěr: Toto cvičení může být celé zvoleno jako domácí úkol. Pokud je plněno v rámci výuky, bude za domácí úkol rozšířeno o další aktivity, například modifikaci vět (převedení do jiného času, způsobu, negace, ...).

23. Popiš svůj dětský pokoj. Napiš alespoň 10 vět.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je napsat ucelený text na dané téma. Úkol poskytuje možnost procvičit si psaní s ohledem na probírané jevy v celé písance i celkové znalosti českého jazyka a jeho pravopisu. Současně podněcuje žákovi představivost a schopnost popsat vlastní myšlenky. Tímto cvičením se rozvíjí schopnost formulovat gramaticky správné a stylisticky srozumitelné věty, posílení znalosti českého pravopisu a rozšíření slovní zásoby.

Příprava: Žákům řekněte, aby popsali svůj dětský pokoj minimálně 10 větami. Každý žák vypracuje cvičení sám. Připomeňte jim, že do celkového zpracování úkolu mohou využít všechna dosavadní cvičení a slovní zásobu, kterou z nich získali. Cvičení může být zadáno slohová práce.

Cvičení: Žák napíše text na zadané téma, ve kterém využije procvičené jevy a dovednosti z předešlých cvičení. Po dokončení odevzdá text učiteli ke kontrole.

Kontrola: Žáci odevzdají napsané texty učiteli. Toto cvičení může být také zadáno jako slohová práce nebo domácí úkol.

Rizika: Toto cvičení může být náročnější pro žáky, kteří s češtinou teprve začínají, a nejen, že neznají slova, ale ani neumí vytvořit českou větu. V takovém případě vymyslí pouze slovní spojení, slova charakterizující jejich dětský pokoj. Stejně tak se mohou vyskytnout komplikace při psaní psacím písmem, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o této formě písma.

Závěr: Toto cvičení může být celé zvoleno jako domácí úkol. Pokud je vypracováno v rámci vyučovací hodiny, tak si s žáky na závěr řekněte, nad čím nejvíce přemýšleli, co jim při psaní činilo největší obtíže. Dále můžete diskutovat o možných námětech pro budoucí psaní textů, aby se zapojila jejich vlastní tvořivost.

**Nácvik dovednosti psaní v češtině jako
cizím jazyku u žáků ZŠ s ukrajinským
mateřským jazykem - cvičení pro 1.
stupeň**

Vytvořeno: v roce 2023 v Praze v rámci diplomové práce
Autor: Kateřina Najmanová

1) Spoj obrázek s českým i ukrajinským slovem. (З'єднай малюнок з чеським та українським словом.)

babička

xylofon

pták

pes

slon

dědeček

бабуся

ксилофон

птах

собака

слон

дідусь

2) Dopln chybějící písmeno do slov a české slovo spoj s ukrajinským. (Доповни пропущену букву до слів і з'єднай чеське слово з українським.)

S T _ L
 JAZ _ K
 MĚS _ C
 O _ ĚD
 PRÁZ _ NINY
 D _ BEN
 UM _ VADLO

ТАБЛИЦЯ

квітень

МОВА

УМИВАЛЬНИК

СВЯТА

МІСЯЦЬ

ОБІД

3) Česká slova se poztrácela v lese, najdi je a spoj písmena do slov. Každé písmeno můžeš použít jen jednou. (Чеські слова загубилися в лісі, знайди їх і об'єднай літери в слова. Кожну літеру можна використовувати лише один раз.)

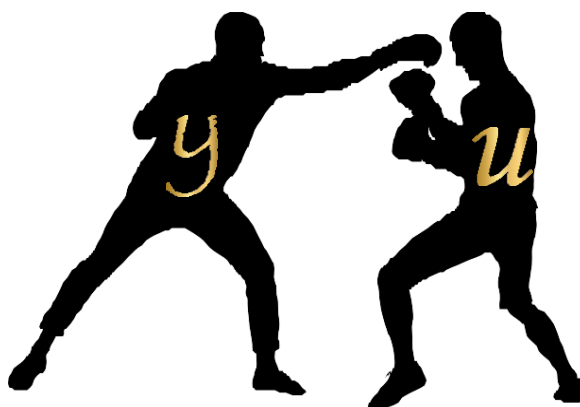
Slova: **DŮM, RYBA, JÍDLO, DÁREK**

4) Použij slova z minulého cvičení a napiš ke každému jednu větu. (Використай слова з попередньої вправи і з кожним напиши одне речення.)

5) Písmena „y“ a „u“ se hádají. Vypadají stejně v češtině i ukrajinštině, ale píšou se opačně. Přepiš slova psacím písmem. (Букви „y“ і „u“ сперечаються. Чеською та українською вони виглядають однаково, але пишуться навпаки. Перепиши слова писаними літерами.)

Jazyk: _____
Učitel: _____
Chyba: _____
Duha: _____
Kytka: _____
Autobus: _____
Ryba: _____

6) Přečti, přepiš psacím písmem a spoj s obrázkem. (Прочитай, перепиши писаними літерами і з'єднай з малюнком.)

Zubař léčí zuby. _____

Ludmilo, kup borůvky! _____

Půjdu s kamarády odpoledne na zmrzlinu. _____

Rychle poběžme k tomu velkému dubu. _____

Zítřka bude Hynek chytat ryby s dědečkem. _____

7) Jen jedno slovo z dvojice je česky správně. Druhé slovo neexistuje. Správné slovo zakroužkuj a přepiš psacím písmem. (Тільки одне слово з пари є правильним чеською мовою. Друге слово не існує. Обведи правильне слово і перепиши його писаними літерами.)

ryka x ruka _____

sýr x sur _____

pysa x pusa _____

kýň x kůň _____

syn x sun _____

ukyrka x okurka _____

týden x túden _____

kytara x kutara _____

8) Některá česká slova zní podobně, liší se jen v písmeně „y“ nebo „u“. Spoj každé slovo s obrázkem a přepiš psacím písmem. Vyber 4 slova a napiš k nim větu. (Деякі чеські слова звучать подібно, вони відрізняються лише літерою „y“ або „u“. З'єднай кожне слово з малюнком і перепиши писаними літерами. Вибери 4 слова і склади із ними речення.)

friends

rýže x růže
muška x myška
dům x dým
pyl x půl
býk x buk

Přepiš (перепиши): _____

Vyber 4 slova a napiš k nim větu (Вибери 4 слова і склади із ними речення):

9) Přepiš psacím písmem následující písmena, slabiky a slova. (Перепиши писаними літерами наступні букви, склади і слова.)

Rozdíl mezi u/y (Різниця між u/y):

у, u, y, u, ... _____

ly, lu, ly, lu... _____

dudy, dudy, dudy _____

by, dy, du, dy _____

Kudy? Tudy? _____

10) Zakroužkuj písmeno „b/B“. (Обведи літеру „b/B“.)

11) Zakroužkuj všechny tvary písmena „b“ a škrtni všechny tvary písmena „d“.
(Обведи усі форми літери „b“ і викресли усі форми „d“.)

13) Zakroužkuj všechna písmena „b“ zeleně a písmena „d“ červeně. Slova přepiš psacím písmem. (Обведи всі літери „b“ зеленим кольором, а літери „d“ червоним. Перепиши слова писаними літерами.)

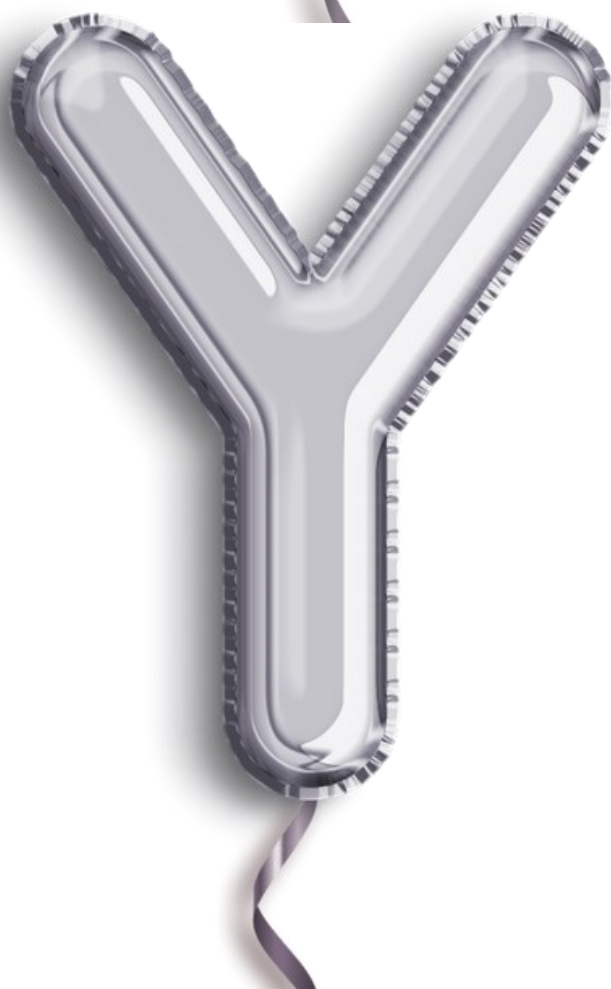
**dědeček, babička, hledat, barva, dělat, buben, dáma, bota,
sbírat, prádlo**

14) Zakroužkuj všechna písmena „y“ zeleně a písmena „u“ červeně. Slova přepiš psacím písmem. (Обведи усі літери „y“ зеленим кольором, а літери „u“ червоним. Перепиши слова писаними літерами.)

**zuby, kytara, uklidit, houska, lyžař, skupina, žlutý, mýdlo,
husa, myš**

15) Vyber 6 slov ze cvičení 14 a použij je ve větách. (Вибери 6 слів із вправи 14 і використай їх у реченнях.)

16) Do každého písmene napiš co nejvíce slov (minimálně 10), ve kterých se dané písmeno vyskytuje. (До кожної літери напиши якомога більше слів (мінімум 10), у яких ця буква зустрічається.)

17) Zakroužkuj slova s „u“ červeně, slova s „ů“ zeleně a slova s „ú“ modře. Všechna slova přepiš psacím písmem. (Обведи червоним кружечком слова з буквою „u“, зеленим слова з „ů“, синім слова з „ú“. Напиши усі слова писаними літерами.)

nůž, umyvadlo, zůstat, kluk, úterý, nakoupit, sůl, dluh, půjčit,
ucho, kůže, sirup, borůvky, údaje, vůně, nanuk, růžová,
koupelna, úkol, půlnoc

18) Doplně správně „u“, „ů“ nebo „ú“ do vět a spoj s obrázkem. (Доповни правильно „u“, „ů“ або „ú“ до речень і з'єднай їх з малюнком.)

V _nor_ děti staví

sněh_láky. Domácí_koly

jso_d_ležité.

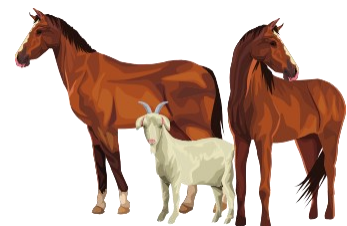
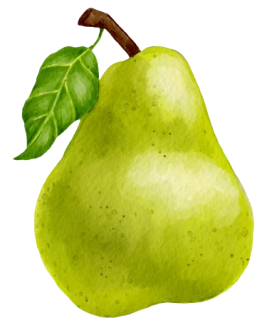
H_go se usmíval, protože vyhrál plno_misk_bor_vek.

Z_zana dostala k svátk_malo_r_žovo_panenka_.

K oběd_vařila maminka n_dlovou

polévk_. M_j tatínek má rád hr_šky.

Na lo_ce se pase k_ň s kozo_.

19) Doplň správně „u“, „ů“, „ú“ nebo „y“, „ý“ do vět. (Доповни правильно „u“, „ů“, „ú“ або „y“, „ý“ до речень.)

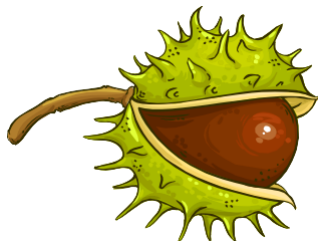
Navštívíme muze_m. V úterý p_jd_ do knihovn_ pro čtyři nové knih_ a časopis_. Za plotem je velký siln_k_ň. M_dlo se po_žívá k m_tí r_ko_. Na zahradě rosto_r_že a fialk_. V_nor_m_žeme stavět sněh_láky. O víkend_ pojedeme s babičko_ na v_let.

20) Zakroužkuj všechna písmena „s/š“ červeně a všechna písmena „z/ž“ zeleně. (Обведи всі літери „s/š“ червоним кольором, а всі літери „z/ž“ зеленим.)

Pes má dlouhé uši. Ta sušenka je dobrá. Kapr má šupiny. Žalud spadl ze stromu. Žížala je růžová. Zelená je příjemná barva. Usuším si prádlo. Bolí mě žaludek. Zralé ovoce je zdravé. Zapálíme oheň sirkou nebo zapalovačem?

21) Doplň písmeno „s/š“ nebo „z/ž“ a spoj větu s obrázkem. (Доповни букву „s/š“ або „z/ž“ і з'єднай речення з малюнком.)

Se_it_ je _kolní pomůcka.
Ze_ koly_ jezdím autobu_em.
Sysel_ je _avec.
Zu_ana_ u_ není nemocná, je _dravá.
Šárka nosí _álu_ kolem krku.
V le_e_ leží na _emi_ ka_tan.
Má kapr_ upiny?
Ten ko_ je plný.

Metodika pro pedagogy k písance pro žáky 2. stupně

Milí učitelé a milé učitelky, máte před sebou podpůrný materiál pro osvojování písemného projevu v českém jazyce pro ukrajinsky hovořící žáky 2. stupně. Jednotlivá cvičení jsou koncipována tak, aby se zaměřila na konkrétní oblasti, které dělají ukrajinsky mluvícím žákům největší problémy při učení se psaní v češtině. Identifikace problémových oblastí vychází z výzkumu, během kterého byli ukrajinsky mluvící žáci z 3.– 9. tříd sledováni během jednoho školního roku, co se nácvičku psaní v češtině týče. Výsledkem tohoto výzkumu je vytvoření pedagogického materiálu, který by mohl pomoci při osvojování psaní některých problematických písmen.

CVIČENÍ:

1. *Spoj obrázek s českým i ukrajinským slovem.*

Cíl: Toto cvičení slouží především jako rozcvička. Spočívá v propojení obrázků s českými slovy a jejich ukrajinskými ekvivalenty. Hlavním cílem je rozvíjení slovní zásoby u žáků s OMJ v českém jazyce a jejich vizuální znalosti psaných slov. Skrze spojování slov s obrázky a jejich překladem do mateřského jazyka mohou žáci nejen porozumět významu slov, ale také získat vhled do jejich grafické podoby. Vizuální podpora přispívá ke zlepšení zapamatování slov a jejich významu. Ve cvičení jsou zahrnuta slova s písmeny „b, d, s, y“, na která budou zaměřena další cvičení i celá písanka.

Příprava: Vysvětlete žákům, že v tomto cvičení budou spojovat česká slova s obrázky a ukrajinskými ekvivalenty. Toto cvičení je zaměřeno na individuální zpracování jednotlivých žáků. Před samotným vyplňováním společně přečtěte slova v češtině i ukrajinštině, aby měli představu o jejich zvukové podobě. Česká slova následně žáci spojí s obrázkem a ukrajinským ekvivalentem. Spojovat mohou jednobarevnou tužkou/pastelkou nebo každé spojení různě barevně odlišit. Pro lepší pochopení významu českých slov a také pro rozvíjení dalších schopností i pro ozvláštnění úkolu si před samotným cvičením zahrajte hru, ve které každé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno.

Cvičení: Nejprve si žáci navzájem vysvětlí významy českých slov. Následně každý vyplní cvičení sám za sebe. Použije buď jednu barvu, nebo na každé spojení jiné barevné rozlišení. Ke každému českému slovu je možné přiřadit jen jeden obrázek a jeden ukrajinský ekvivalent. Slova v češtině i ukrajinštině žáci přepíší do sešitu/na papír.

Kontrola: Cvičení si společně s žáky zkontrolujte. Opravte chyby a vysvětlete si je. Přepsaná slova žáci odevzdají ke kontrole vyučujícímu. Důraz je kladen na správnou výslovnost a psaní.

Rizika: Při propojování slov s obrázky může nastat problém v situaci, ve které žáci neznají význam slova a nemají tak jasno, jaký obrázek k němu přiřadit. Pro tyto případy je vhodné zařadit na začátek cvičení vysvětlení jednotlivých slov, případně si mohou pomoci i slovníkem/překladačem. Nepřesnost také může nastat při čtení slov, začátečníci nemusí vědět, jak slova správně přečíst. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Po přečtení a zapsání slov do sešitu/na papír vyzvěte žáky, aby za domácí úkol napsali k jednotlivému českému slovu větu. Pokud by žáci ještě nezvládli napsat věty, vymyslí 3 slova, která s daným výrazem nějakým způsobem souvisí (např. babička – maminka tatínka, prázdniny u babičky, stará paní...). Naopak pokročilejší žáci mohou ze slov vymyslet krátký příběh. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumí významu slov a umí je použít.

2. Doplně chybějící písmeno do slov a české slovo spoj s ukrajinským.

Cíl: Toto cvičení slouží také jako rozcvička. Jeho cílem je poskytnout žákům s OMJ příležitost k poznání písmen, na která budou zaměřena všechna další cvičení, konkrétně písmena „b, d, s, z, u, y“.

Cvičení sleduje dva cíle: žáci se nejen procvičí v doplňování zmíněných písmen a diakritiky, ale také získají lepší vizuální povědomí o podobě českých písmen a celkově českých slov. Mimo jiné si rozšíří i slovní zásobu.

Příprava: Řekněte žákům, aby doplnili česká písmena do slov. K porozumění významu slova jim pomůžou ukrajinské ekvivalenty, která následně spojí s českým slovem. Před začátkem vyplňování vyzvěte jednoho žáka, aby nahlas přečetl všechna ukrajinská slova. Ke spojení mohou žáci využít jednu tužku nebo různě barevné rozlišení. Cvičení vyplní každý žák samostatně. I v tomto cvičení si můžete zahrát hru, ve které každé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno

Cvičení: Žáci doplní písmena do slov a spojí česká slova s ukrajinskými překlady. Ke každému českému slovu existuje jen jedna možnost ukrajinského ekvivalentu. Slova v češtině i ukrajinštině žáci přepíšou do sešitu/na papír. Následně si žáci navzájem popíší význam jednotlivých slov v češtině.

Kontrola: Cvičení si společně zkontrolujte. Každé slovo v češtině i ukrajinštině přečte jeden žák nahlas a učitel je napíše na tabuli. Společně si opravte chyby a vysvětlete si je. Zdůrazněte správnou výslovnost i psaní. Přepsaná slova žáci odevzdají ke kontrole vyučujícímu.

Rizika: Může se stát, že žáci nebudou daná slova znát. Z tohoto důvodu je vhodné poskytnout vysvětlení významu jednotlivých slov, třeba prostřednictvím úvodní hry, případně si mohou pomoci i slovníkem/překladačem. Problém může nastat při čtení slov. Začátečníci nemusí vědět, jak slova správně přečíst. Mohou také zaměnit některá písmena, například vlivem 1. jazyka a přečíst slova jinak. Především u záměn písmen „y“ a „u“ může dojít k chybnému vyslovení slov „jazyk, dům, chyba“ jako [jazuk, dym, chuba]. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Po přečtení a zapsání slov do sešitu/na papír vyzvěte žáky, aby za domácí úkol napsali k jednotlivému českému slovu jednu větu. Pokud by žáci ještě nezvládli napsat věty, vymyslí 3 slova, která s daným výrazem souvisejí (např. prázdniny – léto, moře, hory, volno...). Naopak pokročilejší žáci mohou vymyslet krátký příběh, ve kterém použijí všechna nebo alespoň 4 slova ze cvičení. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a umějí je použít.

3. Spoj jednotlivá písmena do uvedených slov. Každé písmeno můžeš použít jen jednou.

Cíl: Cílem této aktivity je poskytnout žákům s OMJ příležitost procvičit si skládání českých písmen do slov. Cvičení se zaměřuje na písmena, která byla ve výzkumu vyhodnocena jako problémová pro žáky s OMJ, konkrétně písmena „y, d, b“. Kromě toho pracuje cvičení i s diakritikou. Forma cvičení je postavena hravým způsobem pomocí vizuálního prvku barevného odlišení písmen, která se poztrácela v lese. Tato zábavná forma učení umožňuje žákům nejen si lépe osvojit podobu písmen, ale také se naučit další čtyři česká slova a vizuálně si procvičit i jiné aspekty češtiny, například správné zapsání souhlásky „d“, po které následuje samohláska „í“.

Příprava: Sdělte žákům, že v tomto cvičení budou spojovat písmena do předem určených slov. Aktivita může být provedena individuálně nebo ve skupinách. Pokud si vyberete skupinovou práci, vytvořte kartičky s jednotlivými písmeny a ty pak buď rozdejte jednotlivě žákům, nebo je umístěte písmeny dolů na jedno místo, kde si každý žák vybere sám. Až budou písmena rozdělena mezi žáky, mohou začít se cvičením, ve kterém se nejprve spojí do skupiny, aby vytvořili určené slovo. Toto cvičení může být pojato i jako soutěž na čas.

V případě individuálního zpracování stačí žákům vysvětlit, že mají spojit písmena tak, aby vznikla předepsaná slova. Pro spojení jednotlivých slov si žáci připraví různě barevné tužky/pastelky. Každé písmeno mohou použít pouze jednou.

Cvičení: V případě individuálního zpracování žáci spojí jednotlivá písmena do slov různobarevnými tužkami/pastelkami a přepíší do sešitu/na papír. Pokud bude zvolena varianta s kartičkami, žáci se nejprve na základě přidělených/vylosovaných písmen spojí do 4 skupin dle daného slova. Postaví se do řady tak, aby bylo slovo správně poskládané. Následně si všechna slova navzájem prohlédnou a nahlas každý zástupce skupiny přečte jejich slovo. Poté již každý žák sám vyplní cvičení a spojená slova přepíše do sešitu/na papír.

Kontrola: Cvičení si společně zkontrolujte. Jeden žák může přečíst všechna slova, nebo každé slovo jeden žák. Zdůrazněte správnou výslovnost, psaní a vysvětlete si význam každého slova. Pro srovnání a lepší porozumění může být uveden i ukrajinský překlad slov. Přepsaná slova odevzdají žáci ke kontrole vyučujícímu.

Rizika: V případě skupinové práce s kartičkami může nastat problém při spojování žáků do skupiny daného slova. Žáci si mohou špatně pamatovat písmena, ze kterých se slovo skládá, mohou se přidat k jiné skupince či se následně postavit na špatné místo při spojování písmen. Nepřesnost také může nastat při čtení slov. Začátečníci nemusí vědět, jak slova správně přečíst, nebo mohou zaměnit některá písmena, například vlivem 1. jazyka u písmen „y“ a „u“ a přečíst slova „obyvatel, mýdlo“ jako [obuvatel] a [mudlo]. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Po přečtení a zapsání slov do sešitu/na papír vyzvěte žáky, aby vymysleli za domácí úkol ke každému českému slovu 3 další, která s daným výrazem souvisejí (např. ryba – zvíře, kapr, Vánoce ...). Zkušenější žáci mohou vymyslet krátký příběh, ve kterém použijí všechna 4 slova. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že si žáci upevnili porozumění slovům a umí je použít.

4. Použij slova z minulého cvičení a napiš ke každému jednu větu.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je poskytnout žákům prostor pro praktické využití slov, která se naučili v předchozím cvičení. Mohou k tomu využít i slova z předešlých dvou úkolů. Tím se žáci nejlépe seznámí s významem jednotlivých slov a mohou je začlenit do různých kontextů a struktur vět. Praktická tvorba rozvíjí schopnost žáků vytvářet gramaticky správné věty v českém jazyce, rozšířit si slovní zásobu a získat hlubší pochopení českého jazyka i jeho praktického využití.

Příprava: Žákům řekněte, aby napsali věty, ve kterých primárně použijí slova ze cvičení 3, ale mohou sekundárně doplnit i slovy ze cvičení 1 a 2. Cvičení splní každý žák buď sám nebo ve čtyřčlenné skupině, ve které si každý vylosuje nebo vybere jedno slovo, k němuž vymyslí a napíše větu. Před samotným cvičením si zahrajte hru, ve které jednotlivé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno.

Cvičení: Nejprve si žáci navzájem vysvětlí významy slov, která budou používat ve cvičení. Následně žák napíše do sešitu/na papír buď 4 věty – ke každému slovu jednu, nebo jednu větu k vybranému slovu, které si vylosoval či mu bylo přiděleno ve skupinovém zpracování.

Kontrola: Napsané věty žáci odevzdají učiteli k opravě. V rámci hodiny vyzvete každého žáka, aby přečetl jednu větu. Vysvětlete si případné chyby a zdůrazněte správnou výslovnost.

Rizika: Toto cvičení může být náročnější pro žáky, kteří s češtinou teprve začínají, a nejen, že neznají slova, ale ani neumí vytvořit českou větu. V takovém případě ke slovům vymyslí pouze slovní spojení, slova charakterizující daný pojem. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Toto cvičení může být celé zvoleno jako domácí úkol. Pokud je plněno v rámci výuky, po napsání a odevzdání vět vyučujícímu si společně řekněte, zda žáci zaznamenali nějaký problém při psaní, pokud ano, rovnou si ho vysvětlete. V případě skupinového vypracování žáci za domácí úkol napíší věty ke zbývajícím 3 slovům. Cvičení lze rozšířit o další aktivity, jako je modifikace vět či tvorba nových. Je důležité se ujistit, že žáci slovům rozuměli a jsou schopni je správně používat.

5. *Ke každému slovu vymysli větu skládající se minimálně ze 4 slov – slovo ze cvičení, které obsahuje písmeno „y“ nebo „u“, přídavné jméno, sloveso a podstatné jméno.*

Cíl: Cvičení se zaměřuje na seznámení žáků s rozdílem mezi českými písmeny „y“ a „u“, která v ukrajinštině také existují, avšak píšou se opačně. Cílem je ukázat žákům vizuální podobu těchto dvou písmen a zároveň je provést jejich funkcí. Důležité je, aby žáci pochopili rozdíl mezi nimi a byli schopni je správně používat ve vhodném tvaru a kontextu. Zároveň si žáci procvičí tvorbu vět s různými slovními druhy, které musí věta obsahovat.

Příprava: Cvičení je určeno pro individuální vypracování každého žáka. Vysvětlete žákům, že v tomto cvičení se seznámí se slovy, která obsahují písmena „y“ a „u“, jenž znají i ze svého jazyka, ale v češtině se píšou opačně. Ve cvičení si natrénují psaní vět s určenými slovními druhy. Cvičení můžete rozšířit o aktivitu, ve které budou vytvořeny dvě kartičky, na jedné písmeno „y“, na druhé „u“, které bude vyučující ukazovat a žáci budou říkat slova s daným písmenem. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s písmenem. Před samotným cvičením si můžete zahrát hru, ve které každé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno.

Cvičení: Pokud zvolíte variantu s hrou na vysvětlení slov, bude zařazena na začátek. Samotné cvičení probíhá individuálně, každý žák vymyslí větu s daným slovem, přídavným

jménem, slovesem a dalším podstatným jménem. Jestliže je zvolena varianta s kartičkami, po přepsání slov přejděte i k této aktivitě.

Kontrola: Napsané věty žáci odevzdají učiteli ke kontrole. Následně si všechna slova ze cvičení přečtete, aby byla dodržena i správná výslovnost a učitel nebo žák napíše slova na tabuli do dvou sloupců, do jednoho slova s písmenem „y“, do druhého s písmenem „u“. Řekněte si význam slov.

Rizika: Problém může nastat při tvoření vět, pokud žáci nebudou vědět, co v češtině znamenají jednotlivé slovní druhy a jak v české větě fungují, na které místo se zapisují. U zvolení aktivity s kartičkami mohou mít žáci problém s rozpoznáním, které slovo vyslovit a jak ho správně vyslovit nebo které písmeno na kartičce ukázat vzhledem k 1. jazyku. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Za domácí úkol žáci ze slov vymyslí krátký příběh, ve kterém použijí všechna slova nebo minimálně 4 z nich. Začátečníci vymyslí další slova obsahující písmena „y“ a „u“. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat.

6. Přečti, přepiš a spoj s obrázkem.

Cíl: Cvičení je zaměřeno na procvičování schopnosti psaní a čtení žáků. Jeho cílem je nejen správné přepsání českých vět, ale především nácvik psaní českých písmen „y“, „u“, „b“, „d“, „z“ a „s“, na která jsou zaměřena všechna cvičení. Současně žák rozvíjí i schopnost správné konstrukce vět v psané podobě, včetně použití velkých písmen na začátku vět, diakritiky a interpunkčních znamének pro ukončení. Žáci vizuálně vidí, jak má věta vypadat, z čeho se skládá, přepisem si pravidla více vryjí do paměti a přečtením si upevní přízvuk a melodii projevu. Ke schopnosti porozumění napomohou obrázky, se kterými žáci věty spojí. Mimo jiné tím i rozšíří slovní zásobu.

Příprava: Žáky nejprve vyzvěte, aby věty přečetli. Pokud budou úplní začátečníci, nejprve jim věty přečtete, aby slyšeli jejich zvukovou podobu. Cvičení vyplní každý žák sám. Pro ozvláštňení můžete připravit kartičky s obrázky k větám, které budete žákům ukazovat a vždy jeden z nich ji přečte. Kartičky mohou být také využity jiným způsobem. Žák si vylosuje jednu s daným obrázkem a k ní vymyslí další tematickou větu, v případě úplných začátečníků stačí slova charakterizující obrázek.

Cvičení: Žáci nejprve věty přečtou. Následně je každý z nich přepíše a spojí s obrázky. Pokud budou zvoleny aktivity s kartičkami, budou následovat po přepsání vět.

Kontrola: Věty žáci odevzdají vyučujícímu k opravě. V hodině si věty přečtete, zkontrolujte, s jakým obrázkem má být která spojena a vysvětlíte si jejich význam i neznámá slova.

Rizika: Při propojování vět s obrázky může nastat problém v situaci, ve které žáci neznají význam věty a nemají tak jasno, jaký obrázek k ní přiřadit. Proto je potřeba u jednotlivých vět vysvětlit význam. Při psaní nových vět na základě vybraného obrázku mohou mít žáci obtíže se správným vytvoření a zápisem. U začátečníků je možné zvolit pouze napsání slov charakterizujících obrázek. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Za domácí úkol žáci buď napíší větu na základě vylosované kartičky s obrázkem, pokud nebude využito přímo ve výuce, nebo dané věty upraví, například převedením do negace, jiného času, změnou slov apod. Zkušenější žáci mohou vymyslet krátký příběh na základě obrázků. Tímto způsobem si více procvičí a zdokonalí své schopnosti v psaní.

7. Jen jedno slovo z dvojice je česky správně. Druhé slovo neexistuje. Správné slovo zakroužkuj a přepiš.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je procvičit správné rozlišování a psaní písmen „y“ a „u“. Tato písmena existují v obou jazycích, ale píšou se opačně, proto je důležité, aby žáci byli schopni psát tato písmena v jejich správném tvaru. V rámci cvičení jsou prezentovány dvojice slov, ve kterých se střídají písmena „y“ a „u“. Žáci buď na základě svých znalostí nebo spolupráce a vyhledávání informací určí, které slovo je správné. Mimo jiné tím rozšiřují i svou slovní zásobu o další česká slova a trénují pravopis společně s diakritikou.

Příprava: Řekněte žákům, že ve cvičení se nacházejí dvojice slov, ale pouze jedna varianta je správně, druhá v češtině neexistuje a jejich úkolem bude vybrat tu správnou variantu, slovo zakroužkovat a přepsat. Cvičení mohou žáci vyplnit jednotlivě nebo ve dvojicích, kdy si vzájemně pomohou ve výběru správné varianty. Cvičení můžete rozšířit o aktivitu, ve které bude mít každý žák vytvořeny dvě kartičky se slovy ANO x NE, vyučující bude říkat slova ze cvičení a žáci ukazovat kartičku podle toho, zda je slovo česky správně nebo není. Slova také mohou být napsaná na kartičkách, učitel ukazuje a zároveň vyslovuje. Psaná podoba pomůže žákům pochopit, co učitel říká, a které písmeno vyslovuje. I tím trénují rozdíl v daných písmenech a rozhodují, které je správné. Tuto aktivitu je vhodné zařadit až po přepisu slov jako úkol pro zopakování.

Cvičení: Před samotným zpracováním cvičení nejprve s žáky všechna slova přečtete, aby slyšeli jejich zvukovou podobu. Poté individuálně nebo ve dvojici vyberou správná slova z dvojic, zakroužkují a přepíší. Po zapsání slov může být zahrnuta aktivita s kartičkami.

Kontrola: Slova zkontrolujte společně. Žáci existující slova přečtou, aby byla dodržena i správná výslovnost a učitel je napíše na tabuli. Řekněte si význam vybraných slov. Napsaná slova žáci odevzdají učiteli ke kontrole.

Rizika: Při zvolení aktivity s kartičkami mohou mít žáci problém s rozpoznáním, které slovo učitel vyslovuje vzhledem k 1. jazyku, kde jsou písmena opačně. To samé může nastat u čtení slov samotnými žáky. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Za domácí úkol žáci napíší ke každému slovu větu, začátečníci vymyslí dalších 5 slov s písmenem „y“ a 5 s písmenem „u“. Zkušenější žáci mohou vymyslet krátký příběh z daných slov. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat.

8. *Některá česká slova zní podobně, liší se jen v písmeně „y“ nebo „u“. Spoj každé slovo s obrázkem a přepiš. Vyber 4 slova a napiš k nim větu.*

Cíl: Cílem aktivity je znovu procvičit rozlišování mezi písmeny „y“ a „u“ prostřednictvím cvičení, kde je rozdíl založen pouze v záměně těchto dvou písmen. Dvojice slov jsou vizuálně téměř identické a rýmují se, avšak mají zcela odlišný význam. Cvičení je zaměřeno na nácvik psaní, kde žáci přepisují daná slova, která také spojí s obrázky pro lepší vizuální porozumění. Cvičení je rozšířeno o psaní vět z vybraných slov, čímž žák procvičuje celkovou dovednost psaní a upevňuje si tak český pravopis.

Příprava: Vysvětlete žákům, že v tomto cvičení mají k dispozici vždy dvojici slov, která jsou si vizuálně i poslechově podobná a obě slova v češtině existují. Jejich úkolem je slova spojit s obrázkem, přepsat a následně si vybrat 4 z nich, dvě slova s písmenem „y“ a dvě s písmenem „u“, a napsat k nim větu. Na začátku si nejprve všechna slova přečtete, aby žáci slyšeli jejich zvukovou podobu a výslovnost, čte vždy jeden žák jednu dvojici slov. Cvičení může být rozšířeno o variantu třídění slov dle poslechu. V takovém případě učitel vysloví slovo a žáci na základě poslechu určí, zda patří do skupiny s písmenem „y“ nebo „u“. K tomu mohou sloužit kartičky s písmeny, které žáci ukazují. Před samotným cvičením si i zde můžete zahrát hru, ve které každé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno. Cvičení je určeno pro individuální zpracování.

Cvičení: Nejprve se žáky přečtete všechna slova, případně zahrajte hru s vysvětlováním pojmů. Následně žáci slova spojí s obrázky, přepíšou je, a nakonec vytvoří věty se 4 vybranými slovy, ideálně 2 věty s „y“ a dvě věty s „u“ (to může být zadáno za domácí úkol). Pokud bude

zvolena varianta třídění do skupiny podle poslechu, můžete po napsání slov začít diktovat slova a žáci budou ukazovat kartičky s písmeny.

Kontrola: Slova žáci po splnění cvičení znovu přečtou, aby byla trénovaná i správná výslovnost. Společně si zkontrolujte, zda byla slova spojena se správnými obrázky. Řekněte si význam slov. Přepsaná slova, případně i vytvořené věty, pokud byly psány ve výuce, odevzdají žáci učitelům ke kontrole.

Rizika: Při propojování slov s obrázky může nastat problém v situaci, ve které žáci neznají význam slova a nemají tak jasno, jaký obrázek k němu přiřadit. Z tohoto důvodu je vhodné poskytnout vysvětlení významu jednotlivých slov, třeba prostřednictvím úvodní hry, případně si mohou pomoci i slovníkem/překladačem. Při psaní nových vět mohou mít žáci obtíže s jejich správným utvořením a zápisem, zejména pokud jim chybí základní znalosti české gramatiky. Pro začátečníky je možné zvolit pouze psaní dalších slov charakterizujících to základní. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: V závěrečné fázi cvičení je důležité se ujistit, že žáci porozuměli významu slov a jejich rozdílům. Pokud budou věty ze cvičení tvořeny při výuce, za domácí úkol vymyslí 5 slov s písmenem „y“ a 5 s písmenem „u“ a mohou k nim vytvořit i věty. Mohou také použít obě slova z dvojice a zkusit je smysluplně použít vždy v jedné větě. Jako domácí úkol mohou být využity i obrázky, ze kterých žáci vytvoří příběh nebo ke každému napíší svoji větu.

9. Přepiš následující písmena, slabiky a slova.

Cíl: Cílem této aktivity je procvičit schopnost rozlišovat a správně přepsat slabiky a slova obsahující písmena „y“ a „u“. I když slabiky ani slova nemusí mít konkrétní využití, je cílem posílit dovednost rozlišování mezi těmito zadanými písmeny. Před samotným cvičením je vhodné slabiky a slova nejdříve přečíst, což poskytne žákům auditivní záznam a lepší zapamatování.

Příprava: Sdělte žákům, že v tomto cvičení budou pouze přepisovat písmena, slabiky a slova, která vidí. Je důležité uvést, že se zde vyskytují pojmy, které nic neznamenají, pouze plní účel tréninku písmen „y“ a „u“. Cvičení je navrženo pro individuální zpracování žáků.

Cvičení: Nejprve si společně vše přečtěte a následně žáci přepíší obsah cvičení na uvedené řádce. Je možné opakovat zápis několikrát, což umožňuje lepší zapamatování psaných písmen „y“ a „u“.

Kontrola: Vyzvěte žáky, aby znovu přečetli příklady ze cvičení a tím si více zafixovali probíranou látku i z hlediska poslechu. Psanou část žáci odevzdají učitelům ke kontrole. Rozšířením cvičení může být vymyšlení slov nebo vět k daným příkladům.

Rizika: Při případném psaní nových slov nebo vět mohou mít žáci obtíže s jejich správným utvořením a zápisem, zejména pokud jim chybí základní znalosti české gramatiky. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Pokud nebude tvoření nových slov a vět využito v rámci výuky, napíšou je žáci za domácí úkol. Na závěr se ujistěte, že porozuměli zápisu písmen „y“ a „u“.

10. Zakroužkuj písmeno b/B.

Cíl: Toto cvičení je zaměřeno na rozlišování písmene „b/B“ od písmene „d“. Úloha slouží jako rozcvička před dalšími cvičeními na toto téma, a i přes zdánlivou jednoduchost může představovat určité obtíže pro žáky s OMJ. Písmena „b“ a „d“ mají podobný vizuální i výslovnostní charakter, což ztěžuje jejich rozlišení, a navíc v porovnání s ukrajinštinou, kde se tato písmena také vyskytují, ale v jiném použití, mohou působit žákům značný problém. Cvičení si klade za cíl trénovat vizuální identifikaci těchto písmen a zapamatování si podoby písmene „b/B“. Tato schopnost je užitečná i při výuce české abecedy.

Příprava: Sdělte žákům, že v tomto cvičení budou kroužkovat tvary písmene „b/B“. Cvičení je vytvořeno pro individuální zpracování žáků. Před jeho samotným zpracováním jim nahlas vyslovte jak písmeno „b“ tak „d“, aby měli i zvukovou představu obou písmen. Upozorněte je na to, že „b“ mohou najít i ve tvaru velkého písmene.

Cvičení: Nejprve žákům řekněte nahlas jak písmeno „b“, tak i „d“. Následně žáci zakroužkují všechny tvary písmene „b/B“. Zaznamenají si počet zakroužkovaných tvarů. Jako rozšíření cvičení žáci vymyslí a napíšou několik slov s oběma tvary písmene (může být za domácí úkol).

Kontrola: Zkontrolujte s žáky, kolik písmen zakroužkovali. Vysvětlete si rozdíl mezi tvarem „b“ a „B“. Pokud v rámci cvičení žáci vymýšleli slova, odevzdají je vyučujícímu ke kontrole. Zeptejte se žáků, jak tato písmena fungují v ukrajinštině.

Rizika: Problém, který by v tomto cvičení mohl nastat, je špatné zakroužkování písmene, protože některá písmena jsou různě nakloněna nebo otočena a žáci by si mohli splést tvar. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Ujistěte se, že žáci poznají rozdíl mezi písmeny „b“ a „d“, rozumí tvarům „b“ a „B“ a jsou schopni je používat. Pokud nebudou psaná slova s tímto písmenem součástí cvičení při výuce, napíšou je za domácí úkol. V opačném případě ke slovům vymyslí a napíšou věty.

11. Zakroužkuj všechny tvary písmena „b“ a škrtni všechny tvary písmena „d“.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je trénovat schopnost žáků rozlišovat mezi písmeny „b“ a „d“ a jejich různými tvary. I když tato písmena existují i v ukrajinštině, mají odlišný zápis než v češtině. Cvičení představuje spíše další rozcvičku před následujícími cvičeními, které se zaměřují na psaní a používání těchto písmen. Klíčovým cílem je zapamatovat si rozdíl v užití těchto písmen. Zároveň může pomoci žákům s OMJ i při učení české abecedy.

Příprava: Vysvětlete žákům, že v tomto cvičení budou kroužkovat písmeno „b“ a škrtnat písmeno „d“. Na začátku jim obě písmena řekněte nahlas, aby zazněla i zvuková stránka obou písmen. Upozorněte je na to, že písmena mohou najít v různých tvarech, ne pouze dle zadání. Žáci si připraví dvě různě barevné tužky/pastelky, aby odlišili kroužkování a škrtnání. Cvičení je vhodné pro individuální zpracování.

Cvičení: Nejprve žákům řekněte nahlas obě písmena. Následně žáci vyplní cvičení a zaznamenají si, kolik písmen zakroužkovali a kolik škrtnli. Jako rozšíření cvičení žáci vymyslí a napíší několik slov s oběma písmeny (může být za domácí úkol).

Kontrola: Zkontrolujte s žáky, kolik písmen zakroužkovali a kolik škrtnli. Vysvětlete si rozdíl mezi oběma písmeny. Pokud v rámci cvičení žáci vymýšleli slova, odevzdají je vyučujícímu ke kontrole. Zeptejte se žáků, jak tato písmena fungují v ukrajinštině.

Rizika: Problém, který by v tomto cvičení mohl nastat, je špatné zakroužkování nebo škrtnutí písmen. Písmena jsou v různých tvarech, malá, velká, tiskací, psací, a pokud žáci neznají všechny podoby, mohou se splést. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Ujistěte se, že žáci poznají rozdíl mezi písmeny „b“ a „d“ i jejich různými tvary a jsou schopni je používat. Pokud nebudou psaná slova s těmito písmeny součástí cvičení při výuce, napíší je za domácí úkol. V opačném případě ke slovům vymyslí a napíší věty.

12. Přepiš text. Trénuj písmena „b“ a „d“.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je podnítit rozlišování mezi písmeny „b“ a „d“, jelikož způsobují problémy žákům s OMJ ve zvukové podobě i při psaní. Písmena si jsou velmi podobná, píšou se stejnými tahy, jen mají otočený tvar. Cvičení je zaměřeno na nácvik psaní, ve kterém žáci přepisují věty s danými písmeny, ale procvičí si také celkovou dovednost psaní a upevňují si tak český pravopis. Mimo jiné trénují vizuální podobu českých vět a rozšiřují si slovní zásobu.

Příprava: Žáci nejprve věty přečtou, aby si natrénovali i zvukovou podobu a následně je vyzvěte, aby každou z nich přepsali a všímali si při tom použití a zápisu písmen „b“ a „d“. Aktivita je určena pro individuální zpracování a může být celá zpracovaná jako domácí úkol.

Cvičení: Žáci text přečtou, u začátečníků ho může přečíst vyučující. Poté věty přepíší a odevzdají učiteli ke kontrole. Jako doprovodné cvičení může být například kreslení obrázků týkajících se obsahu textu. To může sloužit i jako kontrola pro vyučující, zda žáci věty pochopili a zároveň i jako kreativní doplnění cvičení. Pokud by kreslení nebylo součástí hodiny, může být zadáno jako domácí úkol, stejně jako celý přepis textu. Další rozšiřující aktivitou může být kroužkování a počítání písmen „b“ a „d“ ve větách. Každé písmeno žáci zakroužkují jinou barvou a spočítají, kolik jich označili.

Kontrola: Žáci odevzdají přepsaný text ke kontrole. Pokud bude provedena doplňující aktivita v podobě kroužkování písmen, zkontrolujte se žáky, kolik zakroužkovali písmen „b“ a kolik „d“. Vysvětlete si význam jednotlivých vět.

Rizika: Text může být pro žáky náročný z hlediska porozumění, jelikož se v něm vyskytují těžší slova, která nemusí znát. Celkově obsah i konstrukce vět může být pro žáky náročnější, především u těch, kteří s češtinou začínají. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Celé cvičení může být zadáno i za domácí úkol. Pokud bude přepis textu v rámci výuky, za domácí úkol žáci nakreslí obrázky vztahující se k textu. Pokročilejší mohou rozvinout text o další věty. Důležité je ujistit se, že žáci textu porozuměli a získali jasnou představu o rozdílu mezi psaním písmen „b“ a „d“.

13. Zakroužkuj všechna písmena „b“ zeleně a písmena „d“ červeně. Slova přepiš.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je umožnit žákům rozpoznat a správně používat písmena „b“ a „d“ v českém jazyce, což může být pro žáky s mateřským jazykem ukrajinštinou problematické, neboť v jejich jazyce tato písmena také existují, ale v jiném zápisu. Barevné odlišení má za úkol podpořit žáky ve fixaci písmen prostřednictvím barev a zvýšit efektivitu jejich učení. Kromě toho si žáci rozšíří slovní zásobu a procvičí správné psaní českých slov.

Příprava: Na začátku všechna slova přečtěte. Následně žákům řekněte, aby zelenou barvou zakroužkovali všechna písmena „b“ a červenou barvou písmena „d“. Pokud nebudou mít tyto barvy, mohou použít jiné, případně jiná označení písmen. Následně všechna slova žáci přepíší. Cvičení můžete rozšířit o aktivitu, ve které budou vytvořeny dvě kartičky, na každé jedno písmeno, které bude vyučující ukazovat a žáci budou říkat slova s daným písmenem. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s písmenem. Před samotným cvičením si můžete zahrát hru, ve které každé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno.

Cvičení: Na začátku si přečtete všechna slova. Nejprve vyučující, poté každé slovo jeden žák. Následně žáci zakroužkují příslušná písmena, napíší si jejich počet a přepíší všechna slova na určené místo. Jestliže je zvolena varianta s kartičkami nebo hra s vysvětlováním významu slov, po přepsání slov přejděte i k těmto aktivitám.

Kontrola: Společně si cvičení zkontrolujte. Nejprve se žáků zeptejte, kolik slov zakroužkovali s písmenem „b“ a kolik s písmenem „d“. Následně žáci slova znovu přečtou, aby byla dodržena i správná výslovnost a učitel napíše slova na tabuli do dvou sloupců, do jednoho slova s písmenem „b“, do druhého s písmenem „d“. Řekněte si význam slov. Napsaná slova žáci odevzdají učiteli ke kontrole. Jako rozšíření cvičení mohou vymyslet a napsat několik dalších slov s těmito písmeny, nebo ke slovům napsat věty, což může být zadáno i jako domácí úkol.

Rizika: Při zvolení aktivity s kartičkami mohou mít žáci problém s rozpoznáním, které slovo vyslovit a jak ho správně vyslovit nebo které písmeno na kartičce ukázat, zvláště pokud s jazykem teprve začínají. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Za domácí úkol žáci napíší ke každému slovu větu, začátečníci vymyslí 5 slov s písmenem „b“ a 5 s písmenem „d“. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat.

14. Zakroužkuj všechna písmena „y“ zeleně a písmena „u“ červeně. Slova přepiš.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je ukázat žákům rozdíl mezi písmeny „y“ a „u“ v českém jazyce, který může být pro žáky s ukrajinštinou jako mateřským jazykem matoucí, neboť v jejich jazyce existují obě písmena, ale s opačným zápisem. Barevné odlišení má za úkol podpořit žáky ve fixaci písmen prostřednictvím barev a zvýšit efektivitu jejich učení. Kromě toho si žáci rozšíří slovní zásobu o další slova a procvičí správné psaní českých slov.

Příprava: Na začátku všechna slova přečtete. Následně žákům řekněte, aby zelenou barvou zakroužkovali všechna písmena „y“ a červenou barvou písmena „u“. Pokud nebudou mít tyto barvy, mohou použít jiné, případně jiná označení písmen. Následně všechna slova žáci přepíší. Cvičení můžete rozšířit o aktivitu, ve které budou vytvořeny dvě kartičky, na každé jedno písmeno, které bude vyučující ukazovat a žáci budou říkat slova s daným písmenem. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s písmenem. Před samotným cvičením si můžete zahrát hru, ve které každé slovo jeden ze žáků popíše ostatním spolužákům tak, aby dané slovo nevyslovil nebo nepoužil ukrajinský ekvivalent, a ostatní hádají, které slovo je popisováno.

Cvičení: Na začátku si přečtete všechna slova. Nejprve vyučující, poté každé slovo jeden žák. Následně žáci zakroužkují příslušná písmena, napíší si jejich počet a přepíší všechna slova

na určené místo. Jestliže je zvolena varianta s kartičkami nebo hra s vysvětlováním významu slov, po přepsání slov přejděte i k těmto aktivitám.

Kontrola: Společně si cvičení zkontrolujte. Nejprve se žáků zeptejte, kolik slov zakroužkovali s písmenem „y“ a kolik s písmenem „u“. Následně žáci slova znovu přečtou, aby byla dodržena i správná výslovnost a učitel napíše slova na tabuli do dvou sloupců, do jednoho slova s písmenem „y“, do druhého s písmenem „u“. Řekněte si význam slov. Napsaná slova žáci odevzdají učiteli ke kontrole.

Rizika: Při zvolení aktivity s kartičkami mohou mít žáci problém s rozpoznáním, které slovo vyslovit a jak ho správně vyslovit nebo které písmeno na kartičce ukázat vzhledem ke svému 1. jazyku. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Za domácí úkol žáci napíší ke každému slovu větu, začátečníci vymyslí 5 slov s písmenem „y“ a 5 s písmenem „u“. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat.

15. Napiš krátký příběh, kde použiješ co nejvíce slov ze cvičení 14.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je poskytnout žákům prostor pro praktické využití slov, která se naučili v předchozím cvičení. A nejen ve cvičení 14, ve větách mohou využít i poznatky ze všech předešlých. Toto cvičení také podporuje schopnost konstruovat gramaticky správné věty v českém jazyce a umožňuje žákům procvičit psaní písmen, slov a vět v češtině i hlubší porozumění českému jazyku a jeho praktické používání.

Příprava: Žákům řekněte, aby napsali krátký příběh, ve kterém použijí co nejvíce slov, ideálně všechna, ze cvičení 14, ale využít mohou i slova a poznatky ze všech předešlých cvičení. Úkol splní každý žák sám. Toto cvičení může být zadáno jako domácí úkol nebo slohová práce.

Cvičení: Každý žák napíše text se slovy z předešlého cvičení, které následně odevzdá učiteli ke kontrole.

Kontrola: Napsaný příběh žáci odevzdají učiteli, který ho opraví.

Rizika: Toto cvičení může být náročnější pro žáky, kteří s češtinou teprve začínají, a nejen, že neznají slova, ale ani neumí vytvořit českou větu. V takovém případě žáci vymyslí pouze slovní spojení, slova charakterizující daný pojem. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Toto cvičení může být celé zvoleno jako domácí úkol. Pokud je plněno v rámci výuky, po napsání a odevzdání textu vyučujícím, si společně řekněte, jaká slova použili a proč si je vybrali a zda zaznamenali nějaký problém při psaní, pokud ano, rovnou si ho vysvětlíte.

16. Do každého písmene napiš co nejvíce slov (minimálně 10), ve kterých se dané písmeno vyskytuje.

Cíl: Cvičení je komplexním shrnutím dosavadního výukového materiálu a praktických procvičování z předchozích úkolů. Vzhledem k obtížím, které žáci s mateřským jazykem ukrajinštinou mají s písmeny „y, u, b, d“, je toto cvičení zaměřeno na všechny čtyři. Cílem je, aby žáci správně napsali co nejvíce slov, která obsahují uvedená písmena. Tímto způsobem procvičí své gramatické a pravopisné dovednosti v souvislosti s těmito písmeny a zejména jejich psanou formou. Tvořením slov aktivně využijí nejen smyslové dovednosti, ale také celkové znalosti psaní českých slov, včetně jejich tvarů, diakritiky a grafické podoby. Cvičení je koncipováno hravou formou pomocí balonků, které mají tvar jednotlivých písmen a žáci do nich doplňují slova. Tato aktivita může evokovat dojem oslavy, ve které žáci aplikují do praxe své dovednosti z předešlých cvičení a trénují zmíněná písmena.

Příprava: Řekněte žákům, aby do každého balonku napsali minimálně 10 slov obsahujících písmeno balonku. Slovo může být i více. Toto cvičení je možné vypracovat individuálně, ve dvojici či rozdělit žáky do 4 skupin. V případě skupinové práce připravte čtyři karty s danými písmeny, které si žáci vylosují a budou psát slova na vybrané písmeno. Tímto však nebudou dostatečně procvičovat zbývající tři. To může být využito jako domácí úkol. Karty s písmeny si uchovejte i na závěr cvičení, kdy po odevzdání sepsaných slov budete ukazovat jednotlivé karty a žáci budou říkat slova. Na splnění úkolu je časový limit 20 minut.

Cvičení: Každý žák buď individuálně nebo ve skupinách napíše slova do příslušného balonku. Počet napsaných slov může být vyšší, než je stanovený počet. Na splnění úkolu mají žáci 20 minut. Jestliže je zvolena varianta s kartičkami, po zapsání slov přejděte k této aktivitě. Nemusí se říkat pouze slova, která napsali, mohou vymyslet i nová. Slova žáci odevzdají ke kontrole vyučujícímu.

Kontrola: V případě skupinové práce si slova zkontrolujte společně. Žáci přečtou slova, která k danému písmenu napsali a učitel je zapíše na tabuli do sloupců dle písmene. Pokud bude cvičení vyplněno individuálně každým žákem, kontrola by trvala velmi dlouho a nebyla by efektivní. Žáci všechna slova odevzdají ke kontrole.

Rizika: Toto cvičení může být náročnější pro žáky, kteří s češtinou teprve začínají a neznají mnoho slov. Stejně tak může nastat problém při psaní slov, pokud žáci nemají dostatečné znalosti o českém pravopisu. U žáků začátečnicků je vhodnější zvolit variantu skupinové práce, aby si mohli mezi sebou pomoci.

Závěr: Při skupinové práci žáci za domácí úkol napíší slova ke zbývajícím třem písmenům. Pokud vypracovávali cvičení samostatně, vymyslí ke 3 slovům z každého balonku větu. Ujistěte se, že žáci daným písmenům rozumí a umí je použít.

17. Procvič si písmena „u“, „ů“ a „ú“. Doplně správně čárku, kroužek nebo nic. Všechna slova přepiš.

Cíl: Cvičení se zaměřuje na správné doplnění diakritiky u písmena „u“. Písmeno „u“ bylo předmětem předchozích cvičení, jelikož představuje významný problém pro žáky s mateřským jazykem ukrajinštinou, kde má odlišný zápis. Dřívější cvičení se soustředila na trénink tohoto písmene z hlediska psaní. Toto cvičení se zaměřuje na správnou diakritiku tohoto písmene. V rámci české diakritiky způsobuje písmeno „u“ žákům s OMJ značné potíže, zvláště kvůli existenci tří variant diakritiky. Toto cvičení slouží jako příprava před samotným doplňováním tohoto písmene.

Příprava: Žákům řekněte, aby doplnili diakritická znaménka k písmenu „u“ ve slovech. U některých slov žádné znaménko nebude. Nejprve jim slova přečtete, aby i dle poslechu slyšeli jejich délku. Cvičení vyplní žáci samostatně. Alternativou je použití kartiček, kde na každé je zaznamenána jedna varianta písmene „u/ů/ú“. Poté, co žáci cvičení vyplní, učitel ukazuje kartičku a žáci říkají slova. Toto může být pojato i obráceně, učitel říká slova a žáci ukazují správnou variantu písmene.

Cvičení: Učitel přečte slova a následně žáci doplní diakritická znaménka k písmenu „u“. Spočítají si, kolik slov mají s jednotlivými variantami. Všechna slova přepíší. Jestliže je zvolena varianta s kartičkami, po přepsání slov přejděte i k této aktivitě.

Kontrola: Společně si cvičení zkontrolujte. Nejprve se žáků zeptejte, kolik mají slov bez znaménka, kolik s kroužkem a kolik s háčkem. Následně žáci slova znovu přečtou, aby byla dodržena i správná výslovnost a učitel napíše slova na tabuli do tří sloupců, do jednoho slova s variantou „u“, do druhého s variantou „ů“ do třetího s variantou „ú“. Řekněte si význam slov. Napsaná slova žáci odevzdají učiteli ke kontrole.

Rizika: Při zvolení aktivity s kartičkami mohou mít žáci problém s rozpoznáním, jak slovo správně vyslovit, zda dlouze nebo krátce, nebo kterou variantu na kartičce ukázat. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Za domácí úkol žáci vymyslí a napíší minimálně 10 dalších slov, ve kterých budou varianty s písmenem „u“. Případně můžou ke stávajícím slovům vymyslet věty. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat.

18. Doplně správně „u“, „ů“ nebo „ú“ do vět a spoj s obrázkem.

Cíl: Cvičení si klade za cíl správné doplnění varianty písmene „u“ do slov a tím prohloubit porozumění nejen samotnému písmenu a jeho užití v češtině, ale i jeho diakritickým tvarům. Obtížnost cvičení se zvyšuje doplňováním písmene do několika slov ve větě, která mohou být neznámá, což žákům může znesnadňovat porozumění. Nakonec věty spojí s odpovídajícím obrázkem.

Příprava: Na začátku žákům věty přečtete, aby kromě výslovnosti zaznamenali i délku písmene „u“. Cvičení vyplní žáci samostatně a poté spojí věty s odpovídajícími obrázky. Cvičení můžete rozšířit o aktivitu, ve které budou vytvořeny tři kartičky, na každé jedna varianta písmene „u“, které bude vyučující ukazovat a žáci budou říkat slova s daným písmenem z vět. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s variantou písmene.

Cvičení: Na začátku přečte vyučující všechny věty. Následně žáci samostatně vyplní cvičení a poté spojí věty s obrázkem. Pokud bude zvolena varianta s kartičkami, po vyplnění přejděte k této aktivitě.

Kontrola: Cvičení zkontrolujte společně, žáci čtou věty se správnou variantou písmene „u“ a učitel píše slova na tabuli. Dále si řekněte, jaký obrázek přiřadili k jednotlivým větám a vysvětlíte si jejich význam.

Rizika: Toto cvičení celkově může být pro žáky náročné, jelikož doplňují několik písmen do slov v jedné větě. Tím, že nejsou slova kompletní, nemusí poznat, o které slovo se jedná a jakou variantu doplnit. A i když slovo znát budou, nemusí vědět, jaká varianta je správně. Při spojování slov s obrázky může nastat problém, pokud žáci neporozumí významu věty a nebudou vědět, který obrázek je správný. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Za domácí úkol žáci věty přepíší. Je také možné, aby vymysleli další slova s variantami písmene „u“ nebo modifikovali stávající věty, například do jiného času nebo negace, ... I obrázky je možné dále využít, žáci k nim vymyslí své vlastní věty nebo příběh obsahující všechny obrázky ze cvičení. Ujistěte se, že žáci větám rozumí, případně si význam dovysvětlete.

19. Doplně správně „u“, „ů“, „ú“ nebo „y“, „ý“ do vět.

Cíl: Cvičení je náročné, kombinuje několik aspektů, které žáci musí zohlednit. Rozhodování mezi doplněním písmen „y“ nebo „u“, s diakritikou nebo bez ní, a současně porozumět slovům a větám, i když nejsou úplné. Je to těžké zejména v kontextu doplňování písmen do více slov ve větě. Cílem tohoto cvičení je doplnit tvary písmen „y“ a „u“ tam, kde jsou

vynechána, a tím posílit pochopení a správné užití těchto písmen v češtině, včetně tvarů s diakritikou.

Příprava: Na začátku žákům věty přečtete, aby kromě výslovnosti zaznamenali i délku písmen. Cvičení vyplní žáci samostatně. I toto cvičení je možné rozšířit o další aktivitu v podobě kartiček, ve které si jich učitel vytvoří 5, na každou napíše jednu variantu písmene „u/ů/ú“ nebo „y/ý“. Poté, co žáci cvičení vyplní, učitel ukazuje kartičku a žáci říkají slova s daným písmenem z vět. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s variantou písmene.

Cvičení: Na začátku přečte vyučující všechny věty. Následně žáci samostatně vyplní cvičení. Pokud bude zvolena varianta s kartičkami, přejděte k této aktivitě po vyplnění cvičení.

Kontrola: Věty zkontrolujte společně, žáci čtou věty se správnou variantou písmene „u“ nebo „y“ a učitel píše slova na tabuli. Vysvětlíte si význam jednotlivých vět.

Rizika: Toto cvičení celkově může být pro žáky velmi náročné, jelikož doplňují různá písmena do slov v jedné větě a měli by poznat, které je správné. Tím, že nejsou slova kompletní, nemusí vědět, o které slovo se jedná a jakou variantu doplnit. A i když slovo znát budou, může být problém při rozhodování, která varianta je správná. Vzhledem k 1. jazyku žáků může být náročné i rozhodování, zda do slova doplnit „u“ nebo „y“, i když třeba slovo znají. Stejně tak při čtení slov může dojít k záměně výslovnosti těchto písmen. Problém může nastat i u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Za domácí úkol žáci věty přepíšou. Je také možné, aby vymysleli další slova s variantami písmene „u“ nebo „y“, případně modifikovali stávající věty, například do jiného času nebo negace, ... Ujistěte se, že žáci větám rozumí, případně si význam dovysvětlíte.

20. Zakroužkuj všechna písmena „s/š“ červeně a všechna písmena „z/ž“ zeleně.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je podnítit schopnost rozlišovat písmena „s/š“ a „z/ž“ v českém jazyce, která se mohou vyslovovat podobně a v psané formě mohou být obtížně rozeznatelná, což vede k chybám v zápisu. Specificky pro žáky s ukrajinským mateřským jazykem, kteří mají tendenci zapisovat písmena s klíčkami nahoře i dole a písmeno „ž“ navíc někdy podle ukrajinského zápisu, což se značně liší od českého. Toto cvičení má za cíl vizuální fixaci písmen a podporu správného psaní. Cvičení nerozlišuje háčky, pouze nácvik zápisu písmen, proto nejsou rozdělena do 4 kategorií. Barevné odlišení má za úkol podpořit fixaci písmen prostřednictvím barev a zvýšit efektivitu jejich zapamatování. Kromě toho si žáci rozšíří slovní zásobu o další slova a procvičí správné psaní českých slov.

Příprava: Na začátku si všechny věty přečtete. Následně žákům řekněte, aby zelenou barvou zakroužkovali všechna písmena „z/ž“ a červenou barvou písmena „s/š“. Pokud nebudou

mít tyto barvy, mohou použít jiné, případně jiná označení písmen. I toto cvičení je možné rozšířit o další aktivitu v podobě kartiček, ve které si učitel vytvoří 4 kartičky, na každou napíše jednu variantu písmene. Poté, co žáci cvičení vyplní, ukazuje učitel kartičky a žáci říkají slova s daným písmenem z vět. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s variantou písmene.

Cvičení: Na začátku si přečtete všechny věty. Nejprve vyučující, poté každou jeden žák. Následně žáci zakroužkují příslušná písmena a zapíšou si jejich počet. Jestliže je zvolena varianta s kartičkami, po doplnění přejděte i k této aktivitě.

Kontrola: Společně si cvičení zkontrolujte. Nejprve se žáků zeptejte, kolik slov zakroužkovali s písmeny „s/š“ a kolik s písmeny „z/ž“. Následně žáci věty znovu přečtou, aby byla dodržena i správná výslovnost a učitel napíše slova na tabuli do dvou sloupců, do jednoho slova s písmeny „s/š“, do druhého s písmeny „z/ž“. Řekněte si význam vět.

Rizika: I v případě, že žáci česky psát umí, může být problém, aby písmena nepsali stále stylem, který byl zjištěn ve výzkumu, tedy s kličkami nahoře i dole a u písmene „ž“ ukrajinským zápisem. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak celkově daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Za domácí úkol žáci věty přepíšou, případně vymyslí další slova obsahující písmena „s/š“ a „z/ž“, od každého 5 slov. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat

21. Doplně písmeno „s/š“ nebo „z/ž“ a spoj větu s obrázkem.

Cíl: Cvičení je náročné, kombinuje několik aspektů, které žáci musí zohlednit. Rozhodování mezi doplněním písmen „s/š“ nebo „z/ž“, s diakritikou nebo bez ní, a současně porozumět slovům a větám, i když nejsou úplné. Je to těžké zejména v kontextu doplňování písmen do více slov ve větě. Cílem tohoto cvičení je doplnit tvary písmen „s/š“ a „z/ž“ tam, kde jsou vynechána, a tím posílit jejich pochopení a správné užití v češtině, včetně tvarů s diakritikou. Nakonec věty spojí s odpovídajícím obrázkem.

Příprava: Na začátku žákům věty přečtete, aby kromě výslovnosti zaznamenali i délku písmen. Cvičení vyplní žáci samostatně a poté spojí věty s odpovídajícími obrázky. I toto cvičení je možné rozšířit o další aktivitu v podobě kartiček, ve které si učitel vytvoří 4 kartičky, na každou napíše jednu variantu písmene. Poté, co žáci cvičení vyplní, ukazuje učitel kartičky a žáci říkají slova s daným písmenem z vět. Aktivita může být i otočena, učitel říká slovo a žáci ukazují kartičku s variantou písmene.

Cvičení: Na začátku přečte vyučující všechny věty. Následně žáci samostatně vyplní cvičení a poté spojí věty s obrázkem. Pokud bude zvolena varianta s kartičkami, věnujte se jí po doplnění slov.

Kontrola: Cvičení zkontrolujte společně, žáci čtou věty se správnou variantou písmene „s/š“ nebo „z/ž“ a učitel píše slova na tabuli do čtyř sloupců. Dále si řekněte, jaký obrázek přiřadili k jednotlivým větám a vysvětlíte si jejich význam.

Rizika: Toto cvičení celkově může být pro žáky náročné, jelikož doplňují několik písmen do slov v jedné větě. Tím, že nejsou slova kompletní, nemusí poznat, o které slovo se jedná a jakou variantu doplnit. I když slovo znát budou, nemusí vědět, jaká varianta je správně. Při spojování slov s obrázky může nastat problém, pokud žáci neporozumí významu věty a nebudou vědět, který obrázek je správný. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak celkově daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Za domácí úkol žáci věty přepíší, případně vymyslí další slova obsahující písmena „s/š“ a „z/ž“, od každého 5 slov. Na závěr si slova zopakujte a ujistěte se, že žáci rozumějí významu slov a jsou schopni je používat.

22. Věty ze cvičení 22 přepiš.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je poskytnout žákům příležitost procvičit si dovednosti psaní v českém jazyce, zejména správný zápis písmen „s/š“ a „z/ž“. Tato aktivita navazuje na předchozí cvičení, kde žáci rozlišovali a správně doplňovali tato písmena do vět. Nyní je hlavním cílem přepsat celé věty, včetně dodržení pravidel českého pravopisu (například velká písmena na začátku věty, interpunkční znaménka na konci věty, spojování písmen atd.).

Příprava: Žákům řekněte, aby přepsali věty z předešlého cvičení. Před samotným psaním si věty společně přečtěte, aby slyšeli i jejich zvukovou podobu. Úkol splní každý žák sám. Toto cvičení může být zadáno jako domácí úkol.

Cvičení: Každý žák přepíše věty z předešlého cvičení a odevzdá učiteli ke kontrole.

Kontrola: Napsané věty žáci odevzdají učiteli, který je opraví. V rámci hodiny vyzvěte žáky, aby vždy jeden přečetl jednu větu na procvičení výslovnosti. Vysvětlíte si případné chyby a zdůrazněte správnou výslovnost. Toto cvičení může být také zadáno jako domácí úkol.

Rizika: Může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak celkově daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Toto cvičení může být celé zvoleno jako domácí úkol. Pokud je plněno v rámci výuky, bude za domácí úkol rozšířeno o další aktivity, například modifikaci vět (převedení do jiného času, způsobu, negace, ...).

23. Popiš, jak by měl vypadat tvůj vysněný dům. Napiš alespoň 10 vět.

Cíl: Cílem tohoto cvičení je napsat ucelený text na dané téma. Úkol poskytuje možnost procvičit si psaní s ohledem na probírané jevy v celé písance i celkové znalosti českého jazyka a jeho pravopisu. Současně podněcuje žákovi představivost a schopnost popsat vlastní myšlenky. Tímto cvičením se rozvíjí schopnost formulovat gramaticky správné a stylisticky srozumitelné věty, posílení znalosti českého pravopisu a rozšíření slovní zásoby.

Příprava: Žákům řekněte, aby popsali svůj vysněný dům minimálně 10 větami. Každý žák vypracuje cvičení sám. Připomeňte jim, že do celkového zpracování úkolu mohou využít všechna dosavadní cvičení a slovní zásobu, kterou z nich získali. Cvičení může být zadáno slohová práce.

Cvičení: Žák napíše text na zadané téma, ve kterém využije procvičené jevy a dovednosti z předešlých cvičení. Po dokončení odevzdá text učiteli ke kontrole.

Kontrola: Žáci odevzdají napsané texty učiteli. Toto cvičení může být také zadáno jako slohová práce nebo domácí úkol.

Rizika: Toto cvičení může být náročnější pro žáky, kteří s češtinou teprve začínají, a nejen, že neznají slova, ale ani neumí vytvořit českou větu. V takovém případě vymyslí pouze slovní spojení, slova charakterizující jejich vysněný dům. Stejně tak může nastat problém u samotného psaní, jelikož žáci nemusí vědět, jak daná písmena/slova správně napsat.

Závěr: Toto cvičení může být celé zvoleno jako domácí úkol. Pokud je vypracováno v rámci vyučovací hodiny, tak si s žáky na závěr řekněte, nad čím nejvíce přemýšleli, co jim při psaní činilo největší obtíže. Dále můžete diskutovat o možných námětech pro budoucí psaní textů, aby se zapojila jejich vlastní tvořivost.

Nácvik dovednosti psaní v češtině jako cizím jazyku u žáků ZŠ s ukrajinským mateřským jazykem - cvičení pro 2. stupeň

Vytvořeno: v roce 2023 v Praze v rámci diplomové práce
Autor: Kateřina Najmanová

1) Spoj obrázek s českým i ukrajinským slovem. (З'єднай малюнок з чеським та українським словом.)

babička xylofon pták pes slon dědeček

бабуся ксилофон птах собака слон дідусь

2) Doplň chybějící písmeno do slov a české slovo spoj s ukrajinským. (Доповни пропущену букву до слів і з'єднай чеське слово з українським.)

D_J

JAZ_K

D_M

SVO_ODA

CH_BA

SVĚTA_ÍL

BÁSN_K

ПОЕТ
СЮЖЕТ
МОВА
БУДИНОК
ПОМИЛКА
СВОБОДА
КОНТИНЕНТ

3) Spoj jednotlivá písmena do uvedených slov. Každé písmeno můžeš použít jen jednou. (Добери окремі літери до поданих слів. Кожну літеру можна використовувати лише один раз.)

Slova: **OBYVATEL, MÝDLO, OBDOBÍ, DÍVKA**

4) Použij slova z minulého cvičení a napiš ke každému jednu větu. *(Використай слова з попередньої вправи і з кожним напиши одне речення.)*

5) Ke každému slovu vymysli větu skládající se minimálně ze 4 slov – slovo ze cvičení, které obsahuje písmeno „y“ nebo „u“, přídavné jméno, sloveso a podstatné jméno. *(До кожного слова придумай речення щонайменше з 4 слів – слово із вправи, яке містить літеру „у“ або „у“, прикметник, дієслово та іменник.)*

Zvuk: _____

Kytka: _____

Pusa: _____

Literatura: _____

Nůžky: _____

Symbol: _____

Youtuber: _____

6) Přečti, přepiš a spoj s obrázkem. *(Прочитай, перепиши і з'єднай з малюнком.)*

Ludmilu bolí zuby.

Hynek běžel koupit rum do cukroví.

Odpoledne půjdu s kamarády na rybízovou zmrzlinu.

Rychle uteč před Zuzanou!

O prázdninách budu každý den chytat ryby.

7) Jen jedno slovo z dvojice je česky správně. Druhé slovo neexistuje. Správné slovo zakroužkuj a přepiš. (Тільки одне слово з пари є правильним чеською мовою. Друге слово не існує. Обведи правильне слово і перепиши його.)

rýma x růma _____

dyha x duha _____

byt x but _____

fyzika x fuzika _____

kyře x kuře _____

pýlka x půlka _____

lyže x luže _____

trojhelník x trojúhelník _____

8) Některá česká slova zní podobně, liší se jen v písmeně „y“ nebo „u“. Spoj každé slovo s obrázkem a přepiš. Vyber 4 slova a napiš k nim větu. (Деякі чеські слова звучать подібно, вони відрізняються лише літерою „y“ або „u“. З'єднай кожне слово з малюнком і перепиши. Вибери 4 слова і склади із ними речення.)

rum x rým
tykat x ťukat
styl x stůl
kýchat x kuchat
muška x myška

Přepiš (перепиши): _____

Vyber 4 slova a napiš k nim větu (Вибери 4 слова і напиши з ними речення):

9) Přeřiš následující písmena, slabiky a slova. (Перепиши наступні букви, склади та слова.)

Rozdíl mezi u/y (Різниця між u/y):

u, u, y, u, ... _____

ly, lu, ly, lu... _____

dudy, dudy, dudy _____

by, dy, du, dy _____

Kudy? Tudy? _____

10) Zakroužkuj písmeno „b/B“. (Обведи літеру „b/B“.)

11) Zakroužkuj všechny tvary písmena „b“ a škrtni všechny tvary písmena „d“. (Обведи всі форми літери „b“ і викресли всі форми „d“.)

**13) Zakroužkuj všechna písmena „b“ zeleně a písmena „d“ červeně. Slova přepiš.
(Обведи всі літери „b“ зеленим кольором, а літери „d“ червоним.
Перепиши слова.)**

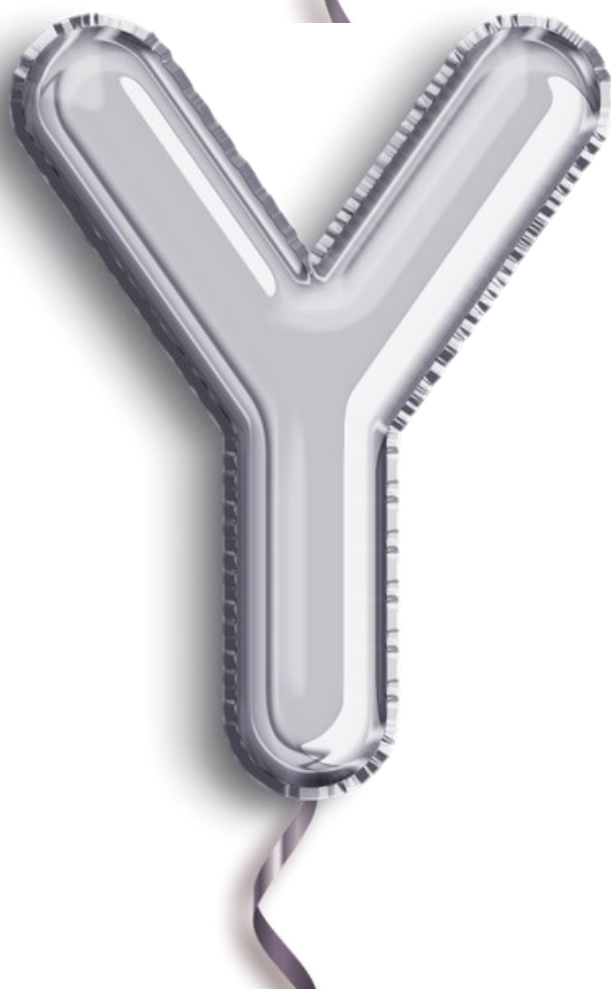
**druh, baletka, bydlet, datel, babizna, budova,
sbírka, závod, sedm, bábovka**

**14) Zakroužkuj všechna písmena „y“ zeleně a písmena „u“ červeně. Slova přepiš.
(Обведи усі літери „y“ зеленим кольором, а літери „u“ червоним.
Перепиши слова.)**

**duhy, ubytování, tykadlo, urputný, uhlík, zvyk,
kruh, hymna, vykoupat, rytíř**

**15) Napiš krátký příběh, kde použiješ co nejvíce slov ze cvičení 14. (Напиши
коротку історію, використовуючи якомога більше слів із вправи 14.)**

16) Do každého písmene napiš co nejvíce slov (minimálně 10), ve kterých se dané písmeno vyskytuje. (До кожної літери напиши якомога більше слів (мінімум 10), у яких ця буква зустрічається.)

17) Procvič si písmena „u“, „ů“ a „ú“. Doplň správně čárku, kroužek nebo nic. Všechna slova přepiš. (Практикуй літери „u“, „ů“ і „ú“. Доповни правильно гачок, кружечок або нічого. Перепиши усі слова.)

ucho, umysl, udaje, zustat, muž, duvod, trojuhelník,
žaludek, pujčit, umyvadlo, neduvěřivý, stul, sirup, nuž, kuže,
dluh, ružová, pulnoc, boruvky, ukol

18) Doplň správně „u“, „ů“ nebo „ú“ do vět a spoj s obrázkem. (Доповни правильно „u“, „ů“ або „ú“ до речень і з'єднай їх з малюнком.)

Mladí t_risté z _krajiny navštívili Prah_.

O p_lnoci b_de vidět _plněk.

_dělal to v dobrém _mysl_.

H_go se _smíval, protože vyhrál plno_ misk_ bor_vek.

K potoku vede _zká cesta, po které jdo_ Mar_ška s L_bošem.

V _terý b_dou žáci potřebovat k vý_ce matematiky troj_helník,
měkkou t_žku a pravítko.

Z_zana má ráda v_ni r_ží.

19) Doplň správně „u“, „ů“, „ú“ nebo „y“, „ý“ do vět. (Доповни правильно „u“, „ů“, „ú“ або „y“, „ý“ до речень.)

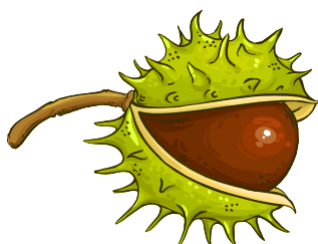
B _dlí v ne _tulném b _tě. O víkend _ budeme u r _bníka chytat r _by. V _terý p _jdu do knihovn _ pro čt _ři nové knih _ a časopis _.
M _dlo se po _žívá k mytí ruko _ . Paní _čitelka nám dala těžk _ domácí _kol z fyzik _ . V ob _váku máme velkou váz _ na květiny.
V _noru pojedeme l _žovat na hory.

20) Zakroužkuj všechna písmena „s/š“ červeně a všechna písmena „z/ž“ zeleně. (Обведи всі літери „s/š“ червоним кольором, а всі літери „z/ž“ зеленим.)

**Pes má dlouhé uši. Ta sušenka je dobrá. Kapr má šupiny.
Žalud spadl ze stromu. Žížala je růžová. Zelená je příjemná barva. Usuším si prádlo. Bolí mě žaludek. Zralé ovoce je zdravé. Zapálíme oheň sirkou nebo zapalovačem?**

21) Doplň písmeno „s/š“ nebo „z/ž“ a spoj větu s obrázkem. (Доповни букву „s/š“ або „z/ž“ і з'єднай речення з малюнком.)

Se _it je _kolní pomůcka.
Ze _koly jezdím autobu _em.
Sysel je _avec.
Zu _ana u _není nemocná, je _dravá.
Šárka nosí _álu kolem krku.
V le _e leží na _emi ka _tan.
Má kapr _upiny?
Ten ko _ je plný.

23) Popiš, jak by měl vypadat tvůj vysněný dům. Napiš alespoň 10 vět. (Опиши, як має виглядати будинок твоєї мрії. Напиши не менше 10 речень.)

